

**COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ
LAW REFORM
COMMISSION**

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL 2024

CLÁR ÁBHAR

CLÁR ÁBHAR	3
AN COIMISIÚN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ AGUS BAILL FOIRNE	5
BROLLACH	7
CAIBIDIL 1 RÉAMHRÁ	9
FORBHREATHNÚ AR OBAIR AN CHOIMISIÚIN SA BHLIAIN 2024.....	9
FEIDHMEANNA REACHTÚLA AN CHOIMISIÚIN	11
AN RÁITEAS STRAITÉISE 2024-2026 UAINN.....	11
AN DÓIGH A nDÉANAIMID ÁR gCUID TAIGHDE AGUS A dTÉIMID I nDÁIL CHOMHAIRLE.....	13
CAIDREAMH SEACHTRACH A CHOThABHÁIL	14
CAIBIDIL 2	15
AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 2: CREAT RIALÁLA LE hAGHAIDH CUMHDACH AOSACH	15
AN CEATHRÚ CLÁR, TIONSCADAL 4: CISTIÚ DLÍTHÍOCHTA TRÍÚ PÁIRTÍ.....	16
AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 7: ÍOSPARTAIGH NA COIREACHTA A CHÚITEAMH.....	16
AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 1: COMHLACHTAÍ TUGHA BREITHIÚNAS NACH CÚIRTEANNA IAD AGUS ACHOMHAIRC CHUN NA gCÚIRTEANNA.....	17
CÓRAS CEANNAIGH DHINIMICIÚIL A BHUNÚ LE hAGHAIDH SAINÉOLAS TAIGHDE DLÍ.....	17
AN SCÉIM INTÉIRNEACHTA ROCHTANA TAIGHDE DLÍ.....	18
CUR CHUN FEIDHME NA dTOGRAÍ ÓN gCOIMISIÚN SA BHLIAIN 2024	18
CAIBIDIL 3	21
RÉAMHRÁ.....	21
AN tEOLAIRE REACHTAÍOCHTA	22
ACHTANNA ATHBHREITHNITHE.....	22
BUNACHAR SONRAÍ AN LIOSTA AICMITHE REACHTAÍOCHTA	23
AN CLÁR UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ REACHTÚIL RÉAMH-1922	23
CAIBIDIL 4	25
RÉAMHRÁ.....	25
AN COIMISIÚN	25
AN COISTE BAINISTÍOCHTA	26
AN FHOIREANN RIARACHÁIN	26
SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE AGUS FAISNÉISE.....	27
AN FHOIREANN TAIGHDE	27
AIRGEADAS.....	28
SOCRUITHE RIALACHAIS.....	28
AN CÓD CLEACHTAIS CHUN COMHLACHTAÍ STÁIT A RIALÚ	29
ÉIFEACHTÚLACHT FUINNIMH.....	30
AN tACHT UM SHAORÁIL FAISNÉISE, 2014.....	30
AN tACHT FÁ CHOIMISIÚN NA hÉIREANN UM CHEARTA AN DUINE AGUS COMHIONANNAS, 2014...31	31

AN tACHT UM NOCHTADH COSANTA, 2014	32
AN RÚN ÓN gCOIMISIÚN MAIDIR LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS AGUS NA hASCHUIR DON BHLIAIN 2024	32
Aguisín A Cairt Eagraíochta an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí	34
Aguisín B Tuarascálacha agus Ráitis Airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí 2023	35
Aguisín C Rogha Ócáidí, Cruinnithe agus Seimineár ina raibh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí páirteach sa bhliain 2023.....	36

AN COIMISIÚN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ AGUS BAILL FOIRNE

AN COIMISIÚN

Cuimsíonn an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí cúigear comhaltaí, is iad sin: an tUachtarán agus ceathrar Coimisinéirí eile. Ba iad seo a leanas na comhaltaí den Choimisiún sa bhliain 2024:

An Breitheamh Onórach Frank Clarke

Uachtarán

An tUas. Richard Barrett

Coimisinéir (lánaimseartha)

An Breitheamh Onórach Maurice Collins

Coimisinéir (páirtaimseartha)

An Dr Andrea Mulligan BL, Ollamh Cúnta le Dlí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath
Coimisinéir (páirtaimseartha)

An Breitheamh Onórach Niamh Hyland

Coimisinéir (páirtaimseartha) (a d'éirigh as an 31 Eanáir 2024)

An Breitheamh Onórach Eileen Roberts

Coimisinéir (páirtaimseartha) (a ceapadh an 1 Feabhra 2024)

BAILL FOIRNE AN CHOIMISIÚIN

Stiúrthóir Taighde:

Siobhán Ní Chúlacháin (a ceapadh an 8 Eanáir 2024)

Leas-Stiúrthóir Taighde:

An Dr Robert Noonan (a d'éirigh as an 24 Márta 2024)

Matthew Doncel (a ceapadh an 15 Iúil 2024)

Leas-Stiúrthóir Taighde:

Leanne Caulfield (a d'éirigh as an 3 Meitheamh 2024)

Doireann Ansbro (a ceapadh an 9 Meán Fómhair 2024)

Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Alma Clissmann

Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Kate Doran

Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht:

Fiona Carroll (a chuaigh ar scor an 1 Deireadh Fómhair 2024)

An Dr Robert Noonan (a ceapadh an 18 Samhain 2024)

Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise:

Sarah Foley

Bainisteoir an Chláir um Athchóiriú an Dlí Reachtúil:

Matthew Doncel (a athshannadh an 14 Iúil 2024)

TAIGHDEOIRÍ DLÍ¹

Aoife Enright
Cameron Moss
Colin Grant
Ciara O'Brien
Katey Tolan
Morgane Nerrou
Kiri O'Neill
Síona Molony
Steven Marren
Caoilin Young
Fiachra Ó Cochláin
Jenny Mc Donnell
Amy Sloane
Emily Kelly
James Clarke
Saoirse Hyland

BAILL FOIRNE RIARACHÁIN AN CHOIMISIÚIN

Ceann Riaracháin:	Bríd Rogers
Ardoifigeach Feidhmiúcháin:	Gavin Walsh
Oifigigh Feidhmiúcháin:	Katie Conlon Kevin Gibson
Oifigeach Cléireachais:	Claire Carroll (a d'éirigh as an 25 Márta 2024) Adam Donnelly (a ceapadh an 3 Bealtaine 2024)

¹ Ní raibh na Taighdeoirí Dlí go léir fostaithe ar feadh na bliana ar fad.

BROLLACH

Sa bhliain 2024, bhí an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ag gabháil go dícheallach fós do dhul chun cinn a dhéanamh ar a thionscadail reatha, agus é i mbun pleanáil straitéiseach le haghaidh tionscnaimh a bhí le teacht. I dtús na bliana, ba chúram suntasach ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí é Tuarascáil chuimsitheach a chur le chéile ar Chreat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach. Cé gurbh obair chasta í sin, bainistíodh go héifeachtach í a bhuí le hiarrachtaí ball foirne tiomnaithe agus le cabhair ó chomhoibriú cuiditheach le geallsealbhóirí. Ba mar thoradh ar na hiarrachtaí sin a eisíodh an tuarascáil 1,000 leathanach agus dhá dhréacht-Bhille go rathúil i mí Aibreáin 2024.

Ag breathnú ar aghaidh dó, tá an Coimisiún ag obair ar na príomhthionscadail seo a leanas, lena n-áirítear Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh, Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad, agus Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí. Tá an obair ar an tuarascáil uainn ar an scéim Chúitimh d'Íospartaigh a athchóiriú ag ardchéim dá forbairt.

Mar an gcéanna, fuarthas aighneachtaí an-luachmhar don Pháipéar Comhairliúcháin ar Chistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí, agus tá an tuarascáil ina leith á tarraingt suas faoi láthair, agus rinneadh dul chun cinn suntasach ar an obair ar Chomhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad.

Agus na tionscadail sin á gcur san áireamh, chuir an Coimisiún lenár n-acmhainn taighde sa bhliain 2024. A bhuí le Stiúrthóir Taighde nua, beirt leas-stiúrthóirí taighde nua agus baill foirne, intéirnigh agus saineolaithe taighde nua a bheith aige anois, tá an Coimisiún ina ionad dinimiciúil fós le haghaidh modheolaíochtaí nuálacha taighde agus le haghaidh uirlisí teicneolaíochta.

Bhí áthas ar an gCoimisiún leanúint ar aghaidh lena chomhar le comhlachtaí comharsanacha um Athchóiriú an Dlí, agus d'fhreastail ár Stiúrthóir Taighde ar chruinniú i nGeirsí i mí na Samhna 2024. D'athbheoigh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí a chuid iarrachtaí sa Chlár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil trí thabhairt faoin gcéad chéim eile den tionscnamh sin. Bhí sé mar aidhm leis an gcéim sin aghaidh a thabhairt go cuimsitheach ar na hionstraimí reachtúla uile a achtaíodh suas go dtí bunú an stáit. Is é atá sa chúram sin ná céim shuntasach ar aghaidh maidir le soiléire, comhleanúnachas agus inrochtaineacht an chreata dhlíthiúil lena rialaítear ár náisiún a chinntiú.

Tá obair an Choimisiúin ar Rochtain ar Reachtaíocht tábhachtach d'úsáideoirí toisc go bhfoilsítear reachtaíocht mar a achtaíodh í, gan aon leasuithe, agus bheadh sé i bhfad níos deacra staid reatha an dlí a shuí in éagmais na hoibre sin. Áiríodh na nithe seo a leanas leis an obair a rinne an Coimisiún sa bhliain 2024:

(i) An tEolaire Reachtaíochta

Rinneadh an tEolaire Reachtaíochta, ar innéacs é atá ar fáil go poiblí agus lena rianaítear athruithe ar reachtaíocht phríomha (Achtanna) agus ar reachtaíocht thánaisteach (Ionstraimí Reachtúla), a chothabháil agus a nuashonrú ar bhonn seachtainiúil.

(ii) Achtanna Athbhreithnithe

Déantar Achtanna Athbhreithnithe, ar Achtanna leasaithe iad ina léirítear na hathruithe a rinneadh ó achtaíodh iad, a thabhairt cothrom le dáta laistigh de dhá mhí. Bhí níos mó ná 500 Acht Athbhreithnithe á gcothabháil ag deireadh na bliana 2024, tar éis 13 cinn a aisghairm.

(iii) An Liosta Aicmithe Reachtaíochta

Rinneadh an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil atá i bhfeidhm, agus iad eagraithe faoi 36 theideal ábhair, a nuashonrú ar bhonn míosúil.

(iv) An tionscadal um Athchóiriú an Dlí Reachtúil

Leanann an tionscadal um Athchóiriú an Dlí Reachtúil le cúlghairm nó coinneáil píosaí reachtaíochta réamh-1922 a shainaithint agus a mholadh. San am i láthair, tá an Roinn ag díriú ar ionstraimí reachtúla a eisíodh sa tréimhse 1861 go 1922.

Ina theannta sin, tá an Coimisiún ag obair go dlúth leis an Roinn Iompair ar thionscadal atá ceaptha chun gach ceann de na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre a chomhdhlúthú.

Is mór ag an gCoimisiún an tacaíocht leantach a fuair sé ó Rossa Fanning SC, an tArd-Aighne, agus an comhoibriú leantach leis. Faighimid comhar luachmhar ó ranna agus gníomhaireachtaí eile rialtais, ó chomhlachtaí neamhrialtasacha agus ón bpobal i gcoitinne freisin. Táimid buíoch go háirithe díobh sin a thóg an t-am chun a gcuid taithí, saineolais agus léargas a chur in iúl dúinn chun cabhrú le hobair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí.

Mar Uachtarán ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, táim tógtha leis an díograis dhaingean agus an spiorad comhoibríoch a thaispeáin ár mbaill foirne dlí agus ár mbaill foirne riaracháin araon. Bhí an tiomantas sin dár spriocanna comhroinnte ina chuid dhílis de mhisean agus cuspóirí an Choimisiúin a bhrú chun cinn.

Tá na Coimisinéirí agus na baill foirne uile ag tnúth le Comóradh 50 Bliain Bhunú an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí a cheiliúradh sa bhliain 2025.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán an Choimisiúin

CAIBIDIL 1 RÉAMHRÁ

FORBHREATHNÚ AR OBAIR AN CHOIMISIÚIN SA BHLIAIN 2024

Le linn na bliana 2024, sheol an Coimisiún taighde agus comhairliúchán fairsing ar roinnt mórtionscadal. Lean sé ar aghaidh lena chuid oibre seanbhunaithe i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht freisin. Ba iad seo a leanas na príomhfhorbairtí sa bhliain 2024:

1. Tionscadail um athchóiriú an dlí

D'fhoilsigh an Coimisiún **Tuarascáil 1,000 leathanach ar Chreat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach** an 19 Aibreán 2024. Moltar sa tuarascáil sin creat rialála a thabhairt isteach atá bunaithe ar na dea-chleachtais a tarraingíodh ó thaighde cuimsitheach agus anailís chuimsitheach ar an dlí intíre agus ar an reachtaíocht um chumhdach aosach i ndlínsí eile. Is beag cumhacht atá ag comhlachtaí reachtúla in Éirinn idirghabháil faoi láthair i gcás go bhfuil aosaigh atá i mbaol thíos le drochúsáid nó le faillí, mar a léirigh roinnt teagmhas a thit amach le blianta beaga anuas. Chuaigh an Coimisiún i mbun comhairliúchán fairsing le rialálaithe, le comhlachtaí gairmiúla, le ranna rialtais, le heagraíochtaí um chearta an duine, le comhlachtaí tathanta, agus le grúpaí iomchuí.

Mhol an Coimisiún go dtabharfaí isteach reachtaíocht um chumhdach aosach agus creat ceartabhunaithe ina leagtar amach na dualgais atá ar eintitis iomchuí díobháil a chosc agus freagairt di. Is é is aidhm don Bhille um Chumhdach Aosach, 2024, atá ceangailte leis an tuarascáil, ná creat cuimsitheach ceartabhunaithe trasearnála a bhunú chun cabhrú le haosaigh atá i mbaol iad féin a chosaint. Sa Bhille, moltar dualgais chumhdaigh a chur ar sholáthraithe seirbhíse, agus sainordaithear comhar agus comhroinnt faisnéise, mar aon le grinnfhiosrúchán sainordaitheach an Gharda Síochána ar dhaoine iomchuí. Moltar ann freisin na ról atá ag rialálaithe láithreacha amhail an tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte agus an Coimisiún Meabhair-Shláinte a leathnú agus cosaint a thabhairt dóibh sin a thuairiscíonn díobháil de mheon macánta. Áirítear leis na moltaí eile a dhéantar ann seirbhísí tathanta a fheabhsú agus oiliúint shainordaitheach i gcumhdach aosach a chur ar bhail foirne de chuid institiúidí airgeadais, comhar creidmheasa agus postóifigí chun aghaidh a thabhairt ar dhrochúsáid airgeadais ar aosaigh atá i mbaol.

Sa dréacht-Bhille um an Dlí Coiriúil (Cumhdach Aosach), 2024, atá ceangailte leis an tuarascáil freisin, moltar ceithre chion choiriúla nua, lena n-áirítear: cion arb éard é drochúsáid nó faillí a dhéanamh nó drochíde a thabhairt, bíodh sé sin d'aon ghnó nó go meargánta; cion arb éard é duine a chur faoi lé baol díobhála tromchúisí nó drochúsáide; cion arb éard é rialú comhéigneach; agus cion arb éard é dúshaothrú comhéigneach ar aosaigh atá i mbaol. Trí chion arb éard é dúshaothrú comhéigneach a thabhairt isteach, dhéanfaí coir de raon iompraíochtaí comhéigneacha agus dúshaothraithe, amhail "cuacháil", rud a tharlaíonn nuair a dhéanann duine cairdeas le haosach atá i mbaol agus a thagann sé nó sí i gceannas ar theach an aosaigh atá i mbaol chun gníomhaíochtaí neamhdhleathacha a dhéanamh nó chun gabháil d'iompraíocht fhrithshóisialta.

Leanadh ar aghaidh le taighde an Choimisiúin ar athchóiriú an dlí sa bhliain 2024 freisin, a bhí dírithe ar na tionscadail seo a leanas um athchóiriú an dlí:

- a) Tá obair ar siúl chun moltaí a dhéanamh bunaithe ar an bpróiseas comhairliúcháin a sheol an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí maidir le **Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí in Éirinn**. Tarlaíonn cistiú tríú páirtí nuair a mhaoiníonn eintiteas (“an maoinitheoir”), nach bhfuil bainteach le páirtí i ndíospóid dhlíthíúil ar shlí eile, an costas a bhaineann leis an díospóid sin a réiteach thar ceann an pháirtí sin. Má réitítear an díospóid i bhfabhar an pháirtí chistithe, aisíoctar méid a infheistíochta tosaigh leis an maoinitheoir agus faigheann an maoinitheoir luach saothair breise ar an infheistíocht sin. I láthair na huaire, toirmeasctar leis an dlí in Éirinn cásanna dlí a bheith á gcistiú ag páirtithe seachtracha nach bhfuil leas dlísteanaigh agus neamhspleách acu sa toradh.
- b) Táthar ag súil leis go bhfoilseofar an Tuarascáil ón gCoimisiún ar **Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh** sa bhliain 2025. Is é a bheidh sa tuarascáil sin ná an anailís deiridh agus na moltaí um athchóiriú an dlí ón gCoimisiún le haghaidh na scéime cúitimh Stáit. Tiocfaidh sé sin sna sála ar scrúdú fairsing agus anailís fhairsing ar an dóigh a n-oibríonn an scéim chúitimh reatha d’íospartaigh na coireachta foréigní in Éirinn agus ar thuairimí agus aighneachtaí a fháil ó pháirtithe leasmhara agus ó gheallsealbhóirí ábhartha. Beidh dréacht-Bhille ag gabháil leis an tuarascáil.
- c) Tá Páipéar Comhairliúcháin maidir le **Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna** á dhréachtú, rud a bhfuil mar aidhm leis scrúdú a dhéanamh ar na bealaí ina bhféadfaí caighdeánú agus simpliú a dhéanamh ar na próisis chinnteoireachta atá i bhfeidhm ag comhlachtaí tugtha breithiúnas nach cúirteanna iad agus ar an bhformhaoirseacht bhreithiúnach a dhéantar ar na breitheanna uathu araon.

2. Rochtain ar reachtaíocht

Áiríodh na nithe seo a leanas leis an obair a rinne an Coimisiún i réimse na rochtana ar reachtaíocht le linn na bliana 2024:

- rinneadh an tEolaire Reachtaíochta, an t-innéacs ar líne um athruithe reachtacha ar Achtanna agus Ionstraimí Reachtúla, a nuashonrú gach seachtain chun foilsiú reachtaíochta nua a léiriú.
- Bhí níos mó ná 500 ceann d’Achtanna Athbhreithnithe ann ag deireadh na bliana 2024, ar Achtanna leasaithe iad ina léirítear na hathruithe a rinneadh ó achtaíodh iad agus a nuashonraítear laistigh de dhá mhí.
- déantar an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil atá i bhfeidhm, agus iad eagraithe faoi 36 theideal ábhair, a chomhtháthú le bunachar sonraí an Eolaire Reachtaíochta, agus nuashonraítear é i gcomhthráth leis an Eolaire Reachtaíochta ar bhonn seachtainiúil.
- rinneadh dul chun cinn sa bhliain 2024 ar an gClár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922, agus Bille don tréimhse ón mbliain 1821 go dtí an bhliain 1860 á thabhairt isteach sa Seanad i mí Dheireadh Fómhair. Cuireadh tús le hobair faoin gClár sa bhliain 2019 agus cinnfear leis cé na hionstraimí tánaisteacha ón mbliain 1821 go dtí an bhliain 1922 atá fós i bhfeidhm. Tá dea-dhul chun cinn déanta ar an obair ar an tréimhse ón mbliain 1861 go dtí an bhliain 1922.

FEIDHMEANNA REACTÚLA AN CHOIMISIÚIN

Tá an Coimisiún ina chomhlacht reachtúil a bunaíodh leis an *Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, lena gceanglaítear ar an gCoimisiún dlí na hÉireann a choimeád faoi bhreithniú agus taighde a sheoladh d'fhonn an dlí a athchóiriú. Tagann na nithe seo a leanas faoin míniú ar athchóiriú an dlí:

- an dlí a fhorbairt,
- an dlí a chódú, lena n-áirítear an dlí a shimpliú agus a fhreacnairciú, agus
- reachtaíocht a athbhreithniú agus a chomhdhlúthú.

Ó bunaíodh é, d'fhoilsigh an Coimisiún breis agus 225 dhoiciméad (Páipéir Saincheisteanna, Páipéir Oibre, Páipéir Chomhairliúcháin agus Tuarascálacha) ina bhfuil tograí le haghaidh athchóiriú an dlí. Foilsíonn sé na haschuir óna chuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht freisin (an tEolaire Reachtaíochta, Achtanna Athbhreithnithe, agus an Liosta Aicmithe Reachtaíochta). Tá liosta iomlán de na foilseacháin ón gCoimisiún ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin ag www.lawreform.ie, áit a bhfuil gach foilseachán ar fáil lena n-íoslódáil saor in aisce. Ina theannta sin, tá an Coimisiún ag obair go dlúth leis an Roinn Iompair ar thionscadal atá ceaptha chun gach ceann de na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre a chomhdhlúthú.

Cláir um Athchóiriú an Dlí agus Iarrataí ón Ard-Aighne

Is as dhá phríomhfhoinsé a thagann obair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí:

- Cláir um Athchóiriú an Dlí a n-ullmhaíonn an Coimisiún iad, a gcomhaontaíonn an Rialtas iad agus a leagtar faoi bhráid Thithe an Oireachtais, agus
- Iarrataí a fhaightear ón Ard-Aighne i ndáil le nithe ar leith. (Ní bhfuarthas aon iarrataí den sórt sin sa bhliain 2024)

Ó bunaíodh sa bhliain 1975 é, d'oibrigh an Coimisiún ar chúig Chlár um Athchóiriú an Dlí.

Rochtain ar Reachtaíocht

Rud eile atá i gceist le hobair an Choimisiúin is ea reachtaíocht a dhéanamh níos inrochtana don phobal. Tá na forbairtí san obair i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht le linn na bliana 2024 pléite i gCaibidil 3.

AN RÁITEAS STRAITÉISE 2024-2026 UAINN

Foilsíodh an *Ráiteas Straitéise 2024-2026* ón gCoimisiún i mí Eanáir 2024, agus é ar fáil ag www.lawreform.ie.

Sainiúitear sa Ráiteas Straitéise na luachanna agus na cuspóirí a bheidh ag an gCoimisiún agus na straitéisí a shaothrófar chun gur féidir leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a bhaint amach, an sainordú reachtúil atá aige a chomhlíonadh agus freastal ar na feidhmeanna atá aige maidir lena chinntiú go mbeidh dlíthe na hÉireann oiriúnach do Stát nua-aimseartha agus go mbeidh siad inrochtana do chách.

Leagtar amach sa Ráiteas Straitéise na príomhthosaíochtaí a bheidh ag an gCoimisiún idir na blianta 2024 agus 2026, lena n-áirítear freagrachtaí agus cuntasachtaí soiléire as na tosaíochtaí sin a bhaint amach. Leagtar amach ann freisin an tiomantas atá ag an gCoimisiún do na nithe seo a leanas:

- barr feabhais, neamhspleáchas agus oibiachtúlacht a bhaint amach i dtaighde an Choimisiúin
- díriú ar an úsáideoir deiridh in obair an Choimisiúin i réimse Athchóiriú an Dlí agus na Rochtana ar Reachtaíocht
- caidreamh, comhairliúchán agus teagmháil a dhéanamh leo sin a úsáideann an dlí agus a bhfuil tionchar ag an dlí orthu, lena n-áirítear daoine den phobal, an tsochaí shibhialta, comhlachtaí poiblí, agus an lucht léinn, dlí agus beartais
- cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn
- trédhearcacht agus iomláine a chothabháil sa dóigh a n-úsáideann an Coimisiún acmhainní

Na Príomhchuspóirí sa Ráiteas Straitéise

Sainiúitear cúig Phríomhchuspóir sa *Ráiteas Straitéise 2024-2026*. Is iad sin:

Príomhchuspóir 1: Athchóiriú an Dlí

An dlí a bhreithniú agus taighde a sheoladh d'fhonn dlí na hÉireann a fhorbairt, a shimpliú, a fhreacnairciú agus a chódú.

Príomhchuspóir 2: Taighde Dlí

Tacú leis an gCoimisiún trí thaighde dlí atá neamhchlaon, oibiachtúil agus ar ardchaighdeán a sholáthar.

Príomhchuspóir 3: Rochtain ar Reachtaíocht

Faisnéis thráthúil a chur ar fáil ar líne faoi staid reatha na reachtaíochta ar fad atá i bhfeidhm; tuilleadh comhdhlúthuithe riaracháin ar Achtanna a chur ar fáil ar líne ina staid reatha, mar atá leasaithe (Achtanna Athbhreithnithe); agus leanúint le hobair an Chláir um Athchóiriú an Dlí Reachtúil.

Príomhchuspóir 4: Riarachán

Seirbhísí corparáideacha riaracháin agus gnó atá éifeachtach, nua-aimseartha agus gairmiúil a sholáthar don Choimisiún chun tacú leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a chomhlíonadh.

Príomhchuspóir 5: Cumarsáid agus For-rochtain

Caidreamh comhoibríoch a chothú agus dul i mbun tuilleadh for-rochtana leis an lucht dlí agus leis an bpobal i gcoitinne agus, ar an tslí sin, infheictheacht agus tionchar obair an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí a mhéadú.

Bíonn obair an Choimisiúin bunaithe ar thaighde cúramach críochnúil.

Sanntar gach tionscadal do thaighdeoirí, a oibríonn ansin faoi mhaoirseacht ghinearálta ag an Stiúrthóir Taighde agus ag na Leas-Stiúrthóirí Taighde. I gcás obair i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht, oibríonn taighdeoirí faoi mhaoirseacht ag an mBainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht agus ag na Leas-Bhainisteoirí um Rochtain ar Reachtaíocht.

Tá sé ríthábhachtach gur praiticiúil, iomchuí, bunaithe ar réitigh agus dírithe ar úsáideoirí deiridh na reachtaíochta a bheadh na tograí ón gCoimisiún le haghaidh athchóiriú an dlí. Tá ríthábhacht ag baint le comhairliúchán, mar sin, maidir le hobair an Choimisiúin. Nuair a fhorbraítear foilseacháin, tograí agus moltaí, téitear i mbun comhairliúcháin le saineolaithe nó cleachtóirí a oibríonn i réimse ar leith, le hionadaithe do leasghrúpaí agus páirtithe leasmhara eile, lena n-áirítear cleachtóirí dlí agus gairmithe iomchuí eile, le comhlachtaí ionadaíocha agus eagraíochtaí neamhrialtasacha, le polaiteoirí agus comhaltaí den Rialtas, le Ranna agus Oifigí Rialtais, agus le daoine den phobal atá ag iarraidh caidreamh a dhéanamh leis an gCoimisiún. A bhúil leis na léargais a ghnóthaímid ó na tuairimí agus na heispéiris de chuid comhairlithe, saibhrítear na foilseacháin ón gCoimisiún agus cabhraítear linn moltaí a fhorbairt atá inoibrithe, éifeachtach agus dírithe ar an úsáideoir deiridh.

Tá ríthábhacht ag baint le comhairliúchán maidir le hobair an Choimisiúin. Déanann an Coimisiún doiciméid chomhairleacha a ullmhú agus a fhoilsiú freisin, dár gaireadh Páipéir Oibre, Páipéir Saincheistanna agus Páipéir Chomhairliúcháin ag amanna éagsúla ón mbliain 1975 i leith. Ghair an Coimisiún Páipéir Saincheistanna de na doiciméid sin idir na blianta 2013 agus 2020. I dtús na bliana 2021, chinn sé Páipéir Chomhairliúcháin a ghairm díobh an athuair. Tugtar leis na páipéir chomhairleacha sin próiseas struchtúrtha trína n-iarrtar aighneachtaí i scríbhinn ó pháirtithe leasmhara.

Nuair a dhréachtaíonn an Coimisiún na Tuarascálacha uaidh, ina leagtar amach an moladh deiridh ón gCoimisiún ar shaincheist ar leith a bhaineann le hathchóiriú an dlí, cuirtear san áireamh na léargais a gnóthaíodh ó chruinnithe le comhairlithe agus ó aighneachtaí ó chomhairlithe. Pléitear sa Tuarascáil ansin le haon ábhair inní a tharraing siad anuas. Sula ndrécachtaítear an Tuarascáil, is minic a thionóltar seimineár ar an tsaincheist. Tugann an Coimisiún cuireadh do pháirtithe leasmhara freastal ar an seimineár, lena n-áirítear iad sin a rinne aighneachtaí.

Ar mhaithe le hinrochtaineacht a éascú, tá na foilseacháin uile ón gCoimisiún i réimse athchóiriú an dlí, lena n-áirítear páipéir chomhairleacha, ar fáil ar líne ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin. Is féidir ár gcuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht a fháil ar shuíomh Gréasáin Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann agus ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin freisin. Ghabh an Coimisiún air féin inrochtaineacht a mhéadú tuilleadh trí leaganacha achoimre de na foilseacháin uaidh a fhoilsiú i mBéarla simplí. Trí achoimrí a sholáthar i mBéarla simplí, cuirtear le rochtain an phobail ar a bhfuil sna foilseacháin ón gCoimisiún agus cabhraítear le freagraí a spreagadh ón bpobal is leithne is féidir.

Cumarsáid le Ranna Rialtais agus le geallsealbhóirí

Déanann an Coimisiún cumarsáid thráthrialta le Ranna Rialtais iomchuí faoi thionscadail reatha agus faoi thionscadail amach anseo. Bíonn an Coimisiún i dteagmháil thráthrialta leis an lucht dlí agus le hollscoileanna.

Cruinnithe leis an Ard-Aighne

De réir an *Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, tá an Coimisiún ina chomhlacht reachtúil neamhspleách atá faoi choimirce Oifig an Ard-Aighne. Is gnách go dtagann an cúigear comhaltaí den Choimisiún agus baill foirne shinsearacha ón gCoimisiún le chéile leis an Ard-Aighne agus le hoifigigh shinsearacha ó Oifig an Ard-Aighne gach bliain. Tugtar le linn na gcruinnithe sin deis struchtúrtha thábhachtach chun clár oibre reatha an Choimisiúin a phlé leis an Ard-Aighne agus le hoifigigh shinsearacha. Is fianaise iad freisin ar an gcaidreamh oibre tábhachtach atá ar bun idir an Coimisiún agus Oifig an Ard-Aighne, mar gheall ar neamhspleáchas an Choimisiúin i seoladh a chuid feidhmeanna faoi Acht 1975.

Naisc idirnáisiúnta, agus cruinniú bliantúil na gCoimisiún comharsanach Dlí

Leagann an Coimisiún béim ar anailís chomparáideach ina chuid taighde. Dá bhrí sin, coinníonn sé teagmháil ar bun le comhlachtaí idirnáisiúnta iomchuí agus le comhlachtaí um athchóiriú an dlí den chineál céanna i dtíortha eile. Coinnítear na teagmhálacha sin ar bun trí fhreastal ar sheimineáir iomchuí agus trí chuartheanna a óstáil ó ghníomhaireachtaí eile um athchóiriú an dlí agus ó chomhlachtaí den chineál céanna a phléann le hathchóiriú an dlí.

Ina theannta sin, déanann na cúig Choimisiún chomharsanacha Dlí – Coimisiúin Dlí Shasana agus na Breataine Bige, na hAlban, Gheirsí, Thuaisceart Éireann agus na hÉireann faoi seach – cruinniú bliantúil a thionól, áit ar féidir tuairimí a mhalartú maidir le forbairtí in athchóiriú an dlí, lena n-áirítear modheolaíocht, agus a gcoinnítear naisc thábhachtacha ar bun idir na comhlachtaí. Níl an Coimisiún i dTuaisceart Éireann i mbun feidhme faoi láthair.

Ghlac an Coimisiún páirt i gcruinniú bliantúil na gCoimisiún comharsanach Dlí an 22 Samhain 2024. Ba in Saint Helier a tionóladh an cruinniú sin, agus é á óstáil ag Coimisiún Dlí Gheirsí. D'fhreastail Siobhán Ní Chúlacháin, an Stiúrthóir Taighde, ar an gcruinniú thar ceann na hÉireann. Thug gach Coimisiún cur i láthair i scríbhinn agus ó bhéal araon maidir lena gclár oibre reatha agus maidir lena gclár oibre beartaithe, agus plé á dhéanamh ar shineirgí agus ar dheiseanna.

D'fhreastail bainisteoir an rannáin um Rochtain ar Reachtaíocht ar chomhdháil bhliantúil Fhóram Eorpach na nIrisí Oifigiúla i bPáras an 3-5 Deireadh Fómhair 2024, in éineacht le hionadaí ó Oifig an Ard-Aighne.

CAIBIDIL 2 OBAIR AGUS CUR CHUN FEIDHME I RÉIMSE ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ SA BHLIAIN 2024

Bhí dhá Chlár um Athchóiriú an Dlí i gceist le hobair an Choimisiúin i réimse athchóiriú an dlí sa bhliain 2024, ba iad sin an Ceathrú agus an Cúigiú Clár um Athchóiriú an Dlí.

Ba iad seo a leanas na tionscadail tosaíochta don bhliain 2024:

- (1) An Cúigiú Clár, Tionscadal 2: Creat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach;
- (2) An Ceathrú Clár, Tionscadal: Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh
- (3) An Ceathrú Clár, Tionscadal 4: Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí
- (4) An Cúigiú Clár, Tionscadal 1: Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna

AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 2: CREAT RIALÁLA LE HAGHAIDH CUMHDACH AOSACH

I mí Aibreáin 2024, d'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil 1,000 leathanach dar teideal **Creat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach**. Mionsonraítear sa tuarascáil an creat beartaithe le haghaidh cumhdach aosach, bunaithe ar thaighde fairsing agus anailís fhairsing ar an dlí intíre agus ar chreataí reachtacha le haghaidh cumhdach aosach i ndlínsí eile. Chuaigh an Coimisiún i mbun comhairliúchán fairsing le rialálaithe, le comhlachtaí gairmiúla, le ranna rialtais iomchuí, le heagraíochtaí um chearta an duine, le comhlachtaí tathanta, le grúpaí ionadaíochta, agus le gairmithe iomchuí.

Is beag cumas atá ag comhlachtaí reachtúla idirghabháil faoi láthair i gcás go bhfuil aosach i mbaol drochúsáide nó faillí, mar a léirigh roinnt teagmhas a thit amach le blianta beaga anuas. Ina fhianaise sin, mhol an Coimisiún go dtabharfaí isteach reachtaíocht um chumhdach aosach a bhfuil creat láidir ceartabhunaithe mar bhonn agus thaca aici, ar creat é ina leagtar amach na dualgais agus na hoibleagáidí atá ann díobháil a chosc agus freagairt di i gcás aosaigh atá i mbaol.

Leis an mBille um Chumhdach Aosach, 2024, féachtar le creat reachtúil agus rialála trasearnála atá cuimsitheach agus ceartabhunaithe a sholáthar chun aosaigh atá i mbaol a chumhachtú iad féin a chosaint ar dhíobháil. Leis an mBille, forchuirtear dualgais chumhdaigh ar sholáthraithe seirbhísí iomchuí, agus déantar socrú do chomhar agus comhroinnt faisnéise idir comhlachtaí iomchuí, mar aon le grinnfhiosrúchán sainordaitheach an Gharda Síochána ar dhaoine iomchuí. Moltar sa Bille an sainchúram atá ar rialálaithe láithreacha a leathnú agus cosaint reachtúil a thabhairt do gach duine a thuiriscíonn díobháil d'aosaigh atá i mbaol de mheon macánta. Moltar ann freisin dualgais a fhorchur ar dhaoine iomchuí díobháil a thuirisciú.

Molann an Coimisiún go mbunófaí Comhlacht Cumhdaigh Aosach a bheadh faoi stiúir ag oibrithe sóisialta, ar chomhlacht é a mbeadh feidhm reachtúil aige sláinte, sábháilteacht agus leas aosach atá i mbaol a chur chun cinn agus tuairiscí ar dhíobháil a fháil agus gníomhú dá mbun. Molann sé go ndéanfaí athbhreithnithe reachtúla sainordaitheacha ar chumhdach aosach i gcás gurb eol, nó go bhfuil amhras ann, go bhfuil drochúsáid nó faillí thromchúiseach á fulaingt ag aosach atá i mbaol nó i gcás go bhfuair aosach atá i mbaol bás agus gurb eol, nó go bhfuil amhras ann, go bhfuil drochúsáid nó faillí ar cheann amháin de na tosa a bhí taobh thiar den bhás. Le linn athbhreithnithe den sórt sin, ba cheart díriú ar na ceachtanna atá le foghlaim chun teagmhais a chosc amach anseo agus chun sábháilteacht agus cáilíocht seirbhísí a fheabhsú, seachas milleán a

leagan.

Moladh leasuithe ar an Acht um Fhoréigean Baile, 2018, de bhun na moltaí ón gCoimisiún aghaidh a thabhairt ar dhrochúsáid baile ar aosaigh atá i mbaol. Shainaithin an Coimisiún bearta eile chun drochúsáid aosach atá i mbaol ag daoine aonair eile a chosc, seachas drochúsáid baile, agus mhol sé gur cheart do na cúirteanna a bheith in ann orduithe neamhtheagmhála éigeandála iomlána agus eatramhacha a dhéanamh chun aosaigh atá i mbaol a chosaint. Áiríodh leis na moltaí eile seirbhísí tathanta a fheabhsú, leasuithe reachtacha a dhéanamh, agus oiliúint i gcumhdach aosach a chur ar bhail foirne de chuid soláthraithe rialáilte seirbhíse airgeadais, comhar creidmheasa agus postoifigí chun aghaidh a thabhairt ar dhrochúsáid airgeadais ar aosaigh atá i mbaol.

Moltar ceithre chion choiriúla nua sa Tuarascáil ón gCoimisiún, agus iad mínithe sa dréacht-Bhille um an Dlí Coiriúil (Cumhdach Aosach), 2024. Is iad sin: (1) cion arb éard é drochúsáid nó faillí a dhéanamh nó drochíde a thabhairt i leith duine iomchuí, bíodh sé sin d'aon ghnó nó go meargánta; (2) cion arb éard é duine iomchuí a chur faoi lé baol díobhála tromchúisí nó drochúsáide gnéasaí; (3) cion arb éard é rialú comhéigneach ar dhuine iomchuí; agus (4) cion arb éard é dúshaothrú comhéigneach duine iomchuí.

Foilsíodh achoimre fheidhmeach ar an Tuarascáil i nGaeilge agus i mBéarla, agus foilsíodh an tuarascáil iomlán i bhformáidí Béarla shimplí agus soléite.

AN CEATHRÚ CLÁR, TIONSCADAL 4: CISTIÚ DLÍTHÍOCHTA TRÍÚ PÁIRTÍ

D'fhoilsigh an Coimisiún Páipéar Comhairliúcháin ar an dlí a bhaineann le **cistiú dlíthíochta tríú páirtí** an 17 Iúil 2023. Breithníodh sa Pháipéar an dlí maidir le claonchothú agus campháirtíocht, ar dá bharr is neamhdhleathach in Éirinn atá an chuid is mó de shocruithe cistiúcháin dlíthíochta tríú páirtí. Breithníodh sa Pháipéar freisin cé acu ba cheart nó nár cheart cistiú dlíthíochta tríú páirtí a dhéanamh dleathach agus, dá ndéanfaí dleathach é, breithnítear ann conas a d'fhéadfaí é a dhéanamh dleathach agus a rialáil. Fadaíodh an glao ón gCoimisiún le haghaidh aighneachtaí go dtí an 15 Nollaig 2023. Faoi dheireadh na tréimhse comhairliúcháin sin, fuair an Coimisiún 24 aighneacht i scríbhinn ó gheallsealbhóirí éagsúla.

Sa bhliain 2024, thosaigh an Coimisiún ag déanamh anailís agus breithniú ar na haighneachtaí a fuarthas, agus chuaigh sé i mbun comhairliúcháin le geallsealbhóirí. Chuir an Coimisiún tús le forbairt a dhéanamh ar na moltaí uaidh le haghaidh athchóiriú an réimse sin, ar moltaí iad a chuimseofar sa tuarascáil uaidh. Táthar ag súil tuarascáil agus dréacht-Bhille a fhoilsiú sa bhliain 2025.

AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 7: ÍOSPARTAIGH NA COIREACHTA A CHÚITEAMH

D'fhoilsigh an Coimisiún Páipéar Comhairliúcháin ar an dlí a bhaineann le **híospartaigh na Coireachta a Chúiteamh** i mí Feabhra 2022. Foilsíodh an páipéar comhairliúcháin sin i bhformáid Béarla shimplí freisin, agus bhí suirbhé ar líne ag gabháil leis. Breithníodh sa pháipéar an scéim atá ann cheana maidir le híospartaigh a chúiteamh, agus sainaitníodh ann láidreachtaí agus laigí na scéime d'fhonn í a athchóiriú.

Breithníodh ann freisin cé acu ba cheart nó nár cheart an comhlacht a riarann an cúiteamh a chur ar bhonn reachtúil agus, dá mba cheart, cén riocht ba cheart a bheith ar an gcomhlacht reachtúil sin. Faoi dheireadh na tréimhse comhairliúcháin sin, fuair an Coimisiún 19 n-aighneacht i scríbhinn

ó gheallsealbhóirí éagsúla. Tionóladh roinnt cruinnithe le geallsealbhóirí eile, agus fuarthas roinnt aighneachtaí ar líne freisin.

Sa bhliain 2024, thosaigh an Coimisiún scrúdú fairsing agus anailís fhairsing ar an dóigh a n-oibríonn an scéim chúitimh d'íospartaigh na coireachta foréigní in Éirinn, agus thosaigh sé ag déanamh breithniú ar na tuairimí agus na haighneachtaí a fuarthas ó pháirtithe leasmhara agus ó gheallsealbhóirí ábhartha. Chuir an Coimisiún tús le forbairt a dhéanamh ar na moltaí uaidh le haghaidh athchóiriú an réimse sin, ar moltaí iad a chuimseofar sa tuarascáil uaidh. Táthar ag súil leis go bhfoilseofar an Tuarascáil ón gCoimisiún ar **Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh** sa bhliain 2025. Is é a bheidh sa tuarascáil sin ná an anailís deiridh agus na moltaí um athchóiriú an dlí ón gCoimisiún le haghaidh na scéime cúitimh Stáit, agus beidh dréacht-Bhille ar áireamh inti.

AN CÚIGIÚ CLÁR, TIONSCADAL 1: COMHLACHTAÍ TUGTHA BREITHIÚNAS NACH CÚIRTEANNA IAD AGUS ACHOMHAIRC CHUN NA gCÚIRTEANNA

Tá Páipéar Comhairliúcháin maidir le **Comhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad agus Achomhairc chun na gCúirteanna** á dhréachtú, rud a bhfuil mar aidhm leis scrúdú a dhéanamh ar na bealaí ina bhféadfaí caighdeánú agus simpliú a dhéanamh ar na próisis chinnteoireachta atá i bhfeidhm ag comhlachtaí tugtha breithiúnas nach cúirteanna iad agus ar an bhformhaoirseacht bhreithiúnach a dhéantar ar na breitheanna uathu. Táthar ag coinne leis go mbeidh roinnt suirbhéanna ag gabháil leis an bpáipéar comhairliúcháin sin, agus iad ceaptha chun faisnéis a bhailiú ó dhaoine den phobal, ón lucht tugtha breithiúnas agus ó rannpháirtithe atá ag gnéithe éagsúla de chomhlachtaí tugtha breithiúnas nach cúirteanna iad. Moltar sa Pháipéar roinnt athchóirithe, agus beidh sé mar aidhm leis a iniúchadh cé acu atá nó nach bhfuil athchóiriú riachtanach agus/nó indéanta do chomhlachtaí a phléann le breithiúnais in Éirinn. Rinneadh dul chun cinn suntasach ar an obair ar Chomhlachtaí Tugtha Breithiúnas nach Cúirteanna iad, a bhfuil leis an saineolas a fuarthas ón Ollamh Paul Daly, scoláire ar cuairt ó Ollscoil Ottawa.

Is ionann na tionscadail seo a leanas agus ualach oibre réamh-mheasta an Choimisiúin don dara leath den bhliain 2025 agus i dtús na bliana 2026:

- An Cúigiú Clár, Tionscadal 12, Dlíteanas Comhlachas Neamhchorpraithe;
- An Cúigiú Clár, Tionscadal 14, Gnéithe den Dlí Teaghlaigh (Aithint Colscarthaí Coigríche agus í sin amháin);
- An Cúigiú Clár, Tionscadal 15, Gnéithe den Dlí Talún agus Tíolactha (Seilbh Chodarsna agus í sin amháin).

Córas Ceannaigh Dhinimiciúil a Bhunú le haghaidh Saineolas Taighde Dlí

I mí Dheireadh Fómhair 2023, sheol an Coimisiún Córas Ceannaigh Dhinimiciúil le haghaidh Saineolas Taighde Dlí. Leis an gCóras, lorgaítear tairiscintí uathu sin a bhfuil saineolas acu ar cheann amháin nó níos mó de na réimsí seo a leanas:

1. Eolas ar reachtaíocht, lena n-áirítear dréachtú reachtaíochta, anótáil agus comhdhlúthú reachtaíochta, agus athbhreithniú an dlí reachtaigh;

2. An dlí poiblí;
3. An dlí tráchtála;
4. An dlí sibhialta;
5. An dlí coiriúil agus díspeagadh cúirte;
6. Dlí an Aontais Eorpaigh.

Measann an Coimisiún go gcabhróidh an córas nua seo leis saineolas seachtrach a fhoinsiú ar bhealach níos freagrúla agus níos dinimiciúla de réir mar a thagann riachtanais taighde chun cinn le linn éabhlóid a thionscadal.

An Scéim Intéirneachta Rochtana Taighde Dlí

Triaileadh Scéim Intéirneachta Rochtana an Choimisiúin sa bhliain 2021 agus ceadaíodh go foirmiúil í mar Scéim bhliantúil sa bhliain 2022. Leathnaíodh an Scéim sa bhliain 2024 chun oibriú i gcomhpháirt le hOifig an Ard-Aighne, le hOifig an Phríomh-Aturnae Stáit agus le hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

Leis an ngníomhaíocht ríthábhachtach for-rochtana sin, tairgtear deiseanna íoctha taithí oibre, rud lena gcabhraítear le rochtain mhéadaithe a chothú ar dheiseanna gairme sa dlí. Chuir an Coimisiún fáilte ar leith roimh leathnú na Scéime seo chuig timpeallachtaí eile dlí ionas go mbeifear in ann líon méadaithe deiseanna inrochtana intéirneachta a thairiscint gach bliain agus chun deiseanna intéirneachta a chur ar fáil i gcineálacha difriúla timpeallachta dlí laistigh den earnáil phoiblí.

Cur chun feidhme na dtograí ón gCoimisiún sa bhliain 2024

Déanann an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na moltaí uaidh agus taifeadann sé forbhreathnú ginearálta i [dtábla cur chun feidhme](#) ar a shuíomh Gréasáin ag www.lawreform.ie. Tagann formhór mór na dTuarascálacha ón gCoimisiún chun bheith curtha chun feidhme trí reachtaíocht a gcuireann an Rialtas chun cinn í. Ó am go ham, foilsítear Billí Comhaltaí Príobháideacha d'fhonn na dréacht-Bhillí a fhoilsiú i dTuarascálacha ón gCoimisiún. I gcás go dtabharfaidh an Rialtas le fios go bhfuil sé beartaithe aige Bille a fhoilsiú ar an ábhar, ní gnách go rachaidh Bille Comhaltaí Príobháideacha níos faide ná an Dara Céim. Mar mhalairt air sin, is féidir go dtabharfaidh an Rialtas le fios go bhfuil sé i bhfách leis an mBille Comhaltaí Príobháideacha agus go rachaidh an Bille trí na céimeanna ina dhiaidh sin agus go n-achtófar é. Dá bhrí sin, cuireann an Coimisiún Billí Comhaltaí Príobháideacha ar áireamh san anailís uaidh ar chur chun feidhme na moltaí uaidh. Is féidir freisin go n-úsáidfear na moltaí ón gCoimisiún mar bhonn do mhíreanna i bpleananna gníomhaíochta ón Rialtas nó do mholtaí ó ghrúpaí athbhreithniúcháin arna gceapadh ag an Rialtas chun reachtaíocht a fhorbairt. Dá bhrí sin, cuirtear tagairtí i bpleananna gníomhaíochta ón Rialtas agus i dtuarascálacha ó ghrúpaí athbhreithniúcháin ar áireamh sa tábla cur chun feidhme freisin. Léirítear sa tábla thíos na míreanna ón tábla cur chun feidhme foriomlán a bhaineann le cur chun feidhme nó cur chun feidhme beartaithe na moltaí ón gCoimisiún sa bhliain 2024.

Teideal na Tuarascála	Faisnéis faoi Chur Chun Feidhme
Tuarascáil ar Phianbhreitheanna ar Fionraí LRC 123-2020	<p>An Plean Gníomhaíochta 2022 ón Roinn Dlí agus Cirt, gníomh 45: Athbhreithniú a dhéanamh ar mholtaí ón gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí mar mhalairt rogha ar phianbhreitheanna ar fionraí do leanaí agus reachtaíocht a fhorbairt le foráil a dhéanamh do na roghanna sin.</p>
Tuarascáil ar Áitribh Lochtacha LRC 3-1982	<p>An Bille um Theaghaisí Lochtacha, 2021 [cuireadh an díospóireacht dara céim ar siúl an 9 Samhain 2023]</p>
Tuarascáil ar Eolas nó Tuairim maidir le Toiliú sa Dlí um Banéigean LRC 122-2019	<p>An Bille um an Dlí Coiriúil (Cionta Gnéasacha agus Gáinneáil ar Dhaoine), 2023 [cuireadh an díospóireacht dara céim ar siúl an 4 Deireadh Fómhair 2023]</p>
Tuarascáil ar Phribhléid do Thuarascálacha ar Imeachtaí Cúirte faoin Acht um Chlúmhillleadh, 2009 LRC 121-2019	<p>Ceann 12 de Dhréacht-Scéim Ghinearálta an Bhille um Chlúmhillleadh (Leasú) (a foilsíodh an 28 Márta 2023)</p>
Tuarascáil ar Dh liteanas Áititheoirí LRC 46-1994	<p>An tAcht um Chúirteanna agus an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha), 2023 (a mhéid a leasaítear leis an tAcht um Dh liteanas Áititheoirí 1995)</p>
Tuarascáil ar Phianbhreitheanna Éigeantacha LRC 108-2013	<p>An tAcht um Cheartas Coiriúil (Forálacha Ilghnéitheacha), 2023</p>

CAIBIDIL 3 OBAIR I RÉIMSE NA ROCHTANA AR REACHTAÍOCHT SA BHLIAIN 2024

RÉAMHRÁ

Faoi mar a tharlaíonn in áiteanna eile sa saol nua-aimseartha, is minic a leasaítear reachtaíocht in Éirinn. Mar sin, is féidir go dtiocfaidh athrú suntasach le himeacht ama ar reachtaíocht achtaithe. Is é an aidhm atá le hobair an Choimisiúin i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht ná úsáideoirí a éascú an dlí a aimsiú ina staid reatha seachas ina staid bhunaidh. Soláthraíonn an Coimisiún trí phríomhacmhainn chun an cuspóir sin a bhaint amach: an tEolaire Reachtaíochta; Achtanna Athbhreithnithe; agus an Liosta Aicmithe Reachtaíochta.

Is é atá san Eolaire Reachtaíochta ná bunachar sonraí ar líne lena gcumasaítear d'úsáideoirí Leabhar Reachtanna na hÉireann a shainaithint cé acu a leasíodh nó nár leasíodh Acht nó Ionstraim Reachtúil ar leith, nó cé acu a rinneadh nó nach ndearnadh aon difear eile dó nó di, ó achtaíodh an tAcht nó an Ionstraim Reachtúil ar dtús.

Nuashonraíodh an tEolaire Reachtaíochta ar bhonn seachtainiúil le linn na bliana 2024.

Déanann an Coimisiún Achtanna Athbhreithnithe a tháirgeadh agus a fhoilsiú freisin, ina léirítear san aon doiciméad amháin na leasuithe uile a rinneadh ar gach Acht leasaithe, agus nótaí mínithe iomlána ann. Cumasaíonn sé sin don léitheoir amharc ar an Acht mar atá faoi láthair, ar fhaisnéis faoi leaganacha roimhe sin, ar na forálacha nó na leasuithe a tosaíodh agus cén uair a tosaíodh iad, agus ar na forálacha nó na leasuithe nár tosaíodh iad go fóill. Chuir an Coimisiún breis agus 30 Acht Athbhreithnithe eile leis an liosta sa bhliain 2024, rud a d'fhág go raibh níos mó ná 500 Acht Athbhreithnithe cothrom le dáta ag deireadh na bliana. Ní áirítear leo sin na 13 athbhreithniú a aisghaireadh.

Is é atá sa Liosta Aicmithe ná liosta Achtanna agus Ionstraimí Reachtúla atá i bhfeidhm go fóill (mar sin, ní áirítear leis an liosta Achtanna aisghairthe ná Ionstraimí Reachtúla cúlghairthe), agus iad aicmithe faoi 36 cinn de cheanteidil nó teidil ábhair agus sainaitheanta de réir Roinn Rialtais iomchuí. Is gnách go bhfoilsítear reachtaíocht in ord croineolaíoch, seachas de réir ábhair. Cumasaítear leis an Liosta Aicmithe don úsáideoir breis agus 2,000 Acht atá i bhfeidhm agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil atá i bhfeidhm a chuardach de réir ábhair. Nuashonraíodh an Liosta Aicmithe ar bhonn seachtainiúil le linn na bliana 2024.

Thosaigh an Coimisiún ag obair ar cheathrú hacmhainn sa bhliain 2019, ba é sin an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922. Sa bhliain 2024, ba é a bhí i gceist leis an obair sin ná a scrúdú cé na píosaí reachtaíochta tánaistí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1922 ar cheart iad a chúlghairm nó a choinneáil. Tabharfaidh sé sin cinnteacht thábhachtach maidir leis an ngné sin de stoc reachtach an Stáit.

Sa bhliain 2024, tionóladh Grúpa um Rochtain ar Reachtaíocht faoi choimirce Oifig an Taoisigh. Cuimsíonn an grúpa ionadaithe ó Oifig na mBillí, ó Oifig an Ard-Aighne, ón gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí agus ó roinnt Ranna a bhfuil cláir reachtacha throma ar bun acu. Tagann an grúpa le chéile ar bhonn ráithiúil, agus is é an cuspóir atá aige nithe leasa choitinn a phlé agus a chomhordú, lena n-áirítear caighdeáin, teicneolaíocht agus tosaíochtaí.

AN tEOLAIRE REACHTAÍOCHTA

Déanann an Coimisiún an tEolaire Reachtáíochta a chothabháil. Foilsítear an tEolaire ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann, rud a ndéanann Oifig an Ard-Aighne é a óstáil agus a bhainistiú. San Eolaire Reachtáíochta, leagtar éifeachtaí na bpíosaí nua reachtáíochta uile ar an reachtáíocht atá ann cheana amach i dtáblaí a bhaineann le gach Acht. Mar shampla, chun amharc ar na hathruithe uile a rinneadh ar an *Acht Comharbais, 1965*, ó achtaíodh é, is féidir leis an úsáideoir Acht 1965 a aimsiú ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann agus cliceáil ar an táb "Leasuithe, Tosach Feidhme agus Ionstraimí Reachtúla a rinneadh faoin Acht" chun na leasuithe uile a rinneadh ar an Acht ón mbliain 1965 i leith a fheiceáil.

Áirítear leis an Eolaire Reachtáíochta táblaí le haghaidh Achtanna réamh-1922 atá i bhfeidhm go fóill. Áirítear leis an Eolaire freisin táblaí iomlána le haghaidh ionstraimí reachtúla agus éifeachtaí reachtacha a rinneadh le hionstraimí reachtúla ón dáta reatha siar go dtí an 1 Eanáir 1972. Is neamhiomlán atá na táblaí roimh an dáta sin. Níl sé beartaithe faoi láthair an tEolaire Reachtáíochta a leathnú chun go n-áireofar leis ionstraimí reachtúla a rinneadh roimh an mbliain 1972.

Nuashonraíodh an tEolaire Reachtáíochta gach seachtain sa bhliain 2024.

ACHTANNA ATHBHREITHNITHE

Déanann an Coimisiún leaganacha comhdhlúite riaracháin de líon méadaitheach Achtanna, dá ngairtear Achtanna Athbhreithnithe, a ullmhú agus a nuashonrú. Chuir an Coimisiún níos mó ná 30 Acht Athbhreithnithe eile leis an liosta sa bhliain 2024, rud a d'fhág go bhfuil níos mó ná 531 Acht Athbhreithnithe cothrom le dáta anois (seachas 13 cinn eile a aisghaireadh). Is é atá i leith na hAchtanna sin, beagnach, ná Achtanna a achtaíodh ón mbliain 2004 ar aghaidh agus a ndearnadh leasuithe ar a dtéacs ina dhiaidh sin (amhail *Acht na gCuideachtaí, 2014*, agus an *tAcht um Chosaint Sonraí, 2018*). Ní áirítear leo Achtanna Airgeadais ná an *tAcht Leasa Shóisialaigh (Comhdhlúthú), 2005*, dá bhfuil Acht Athbhreithnithe á ullmhú faoi láthair, mar atá luaite thíos. Is Achtanna roghnaithe réamh-2004 iad na hAchtanna Athbhreithnithe eile, agus áirítear leo grúpaí amhail an dlí fostaíochta, an dlí leanaí, an dlí teaghlaigh, agus na hAchtanna um Thrácht ar Bhóithre. Áirítear leo na hAchtanna is mó úsáid, amhail an *tAcht um Thrácht ar Bhóithre, 1961*, an *tAcht Comharbais, 1965*, *Acht na gComhphobal Eorpach, 1972*, an *tAcht um Cheartas Coiriúil, 1984*, an *tAcht um Rialú Foirgníochta, 1990*, *Achtanna na nArm Tine, 1925 go 2007*, agus an *tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000*. Cabhraíonn obair an Choimisiúin ar an Eolaire Reachtáíochta leis na hAchtanna Athbhreithnithe a ullmhú.

Nuashonraítear na hAchtanna Athbhreithnithe laistigh de mhí amháin nó dhó ó leasaíodh iad agus foilsítear ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin iad. Nasctar leo ar bhonn aonair ón Acht bunaidh iomchuí ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann. Féadfar iad a thaispeáint de réir ailt agus de réir Acht iomlán i bhformáid HTML, agus nótaí mínithe ann, nó féadfar iad a thaispeáint de réir Acht iomlán i bhformáid PDF, agus nótaí mínithe ann nó gan aon nótaí mínithe. Áirítear leis na nótaí mínithe foinsí aon athruithe agus faisnéis faoi thosach feidhme. Ullmhaíodh 299 n-athbhreithniú ar Achtanna Athbhreithnithe laistigh de dhá mhí ó leasaíodh iad sa bhliain 2024, ar lena linn a nuashonraíodh an t-aon Acht amháin roinnt uaireanta i gcásanna áirithe.

Is féidir amharc orthu sin ag <http://revisedacts.lawreform.ie/revacts/alpha>

Lean an Coimisiún le hidirchaidreamh a dhéanamh leis an Roinn Coimirce Sóisialaí sa bhliain 2024 d'fhonn leagan athbhreithnithe den *Acht Leasa Shóisialaigh (Comhdhlúthú), 2005*, a ullmhú agus a fhoilsiú. Is é a bheidh san Acht Athbhreithnithe sin ná na leasuithe uile a rinneadh ar Acht 2005 ón mbliain 2005 i leith i 26 cinn d'Achtanna Leasa Shóisialaigh (Leasú) agus, ar bhonn níos lú, i 14 cinn eile d'Achtanna den Oireachtas. Áireofar leis an Acht Athbhreithnithe freisin mionsonraí eagarthóireachta faoi na céadta ionstraimí reachtúla a rinneadh faoi Acht 2005 nó a rinneadh faoi reachtaíocht níos luaithe agus a coinníodh i bhfeidhm faoi alt 362(2) d'Acht 2005. Tá an obair sin á déanamh ag oifigeach sinsearach sa Roinn, agus an Lámhleabhar Oibriúcháin ón gCoimisiún maidir le hAchtanna Athbhreithnithe a Ullmhú á chomhlíonadh. Ós rud é go bhfuil an obair atá i gceist á déanamh ag ball foirne reatha den Roinn agus ag baill foirne reatha an Choimisiúin, ní shamhlaítear go dtiocfaidh aon chostais bhreise chun cinn as an tionscadal seo. Tá an Roinn agus an Coimisiún araon den tuairim go mbeidh an-fhiúntas ag baint leis an Acht Athbhreithnithe nuair a bheidh sé réidh agus go gcinnteofar leis an Acht sin go mbeidh an corp dlí leasa shóisialaigh níos inrochtana agus go mbeifear in ann é a choinneáil cothrom le dáta sa todhchaí. Táthar ag súil leis anois go mbeidh an tAcht Athbhreithnithe réidh sa bhliain 2025. Cuirfear é ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin agus ar shuíomh Gréasáin na Roinne trí Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann ansin.

BUNACHAR SONRAÍ AN LIOSTA AICMITHE REACHTAÍOCHTA

Déanann an Coimisiún Liosta Aicmithe den Reachtaíocht atá i bhFeidhm a chothabháil, rud ina bhfuil breis agus 2,000 Acht agus breis agus 15,000 Ionstraim Reachtúil, agus iad eagraithe faoi 36 cinn de cheannteidil nó teidil ábhair. Tá reachtaíocht ar fáil don phobal faoi láthair san ord ina ndearnadh í agus tá sí liostaithe go croineolaíoch de réir uimhreach ar Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann. Fágann sé sin go bhfuil sé deacair do dhlíodóirí, do chomhlachtaí earnála poiblí agus don phobal a shuí cé na hAchtanna éagsúla lena bpléitear le hábhar amhail an dlí comhshaoil, an dlí rialtais áitiúil nó an dlí teaghlaigh. Is acmhainn úsáideach é an Liosta Aicmithe ina leith sin, toisc go ngrúpáiltear na hAchtanna le chéile de réir ábhair ann. Tá an Liosta Aicmithe ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin. Tá nasc chuig an Liosta Aicmithe le fáil ar leathanach baile Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann.

Tugtar an Liosta Aicmithe cothrom le dáta ar bhonn seachtainiúil, agus leas á bhaint as faisnéis chomhtháite ón obair a dhéanann an Coimisiún ar an Eolaire Reachtaíochta i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht.

AN CLÁR UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ REACTÚIL RÉAMH-1922

Agus tacaíocht faighte aige ó Oifig an Ard-Aighne, chuir an Coimisiún tús le taighde sa bhliain 2019 chun eilimintí áirithe atá fágtha den Chlár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a chríochnú. Tosaíodh le haschur a sholáthar faoin gClár reatha um Athchóiriú an Dlí Reachtúil díreach tar éis achtú an *Achta um Athchóiriú an Dlí Reachtúil (Réamh-1922), 2005*. Ag gníomhú dó faoi chúig Acht Athbhreithnithe eile a achtaíodh idir na blianta 2007 agus 2016, d'éirigh leis an gClár slacht suntasach a chur ar leabhar reachtanna na hÉireann, go háirithe tríd an reachtaíocht réamh-1922 agus iar-1922 atá as feidhm a aisghairm agus trí liostaí

críochnaitheacha de na hAchtanna poiblí, áitiúla agus príobháideacha réamh-1922 a coinníodh a sholáthar araon. Thug an obair sin soiléire thábhachtach maidir leis an méid reachtaíochta príomha réamh-1922 atá i bhfeidhm go fóill sa Stát.

Baineadh leibhéal comhchosúil soiléire amach maidir leis an reachtaíocht thánaisteach réamh-1922 (dá ngairtear ionstraimí reachtúla anois) a rinneadh suas go dtí an bhliain 1820. Cúlghaireadh leis an *Acht um Athchóiriú an Dlí Reachtúil, 2015*, na hionstraimí uile a rinneadh roimh an 1 Eanáir 1821, seachas líon teoranta ionstraimí a coinníodh faoin sceideal a ghabhann leis an Acht sin. Is é atá i gceist leis an obair atá ar bun ag an gCoimisiún faoin gClár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil a tosaíodh sa bhliain 2019 ná scrúdú a dhéanamh ar na píosaí reachtaíochta tánaistí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1922 d'fhonn a chinneadh cé na píosaí ar cheart iad a chúlghairm nó a choinneáil. Is é an toradh deiridh a bheidh ar an gcéad chuid den obair sin ná go n-achtófar Bille, atá os comhair an Oireachtais faoi láthair, lena bpléifear le hionstraimí a rinneadh idir na blianta 1821 agus 1860. Rinneadh an Bille sin, lena gcumhdaítear an tréimhse 1821 go 1860, a thabhairt isteach sa Seanad i mí Dheireadh Fómhair 2024. Cuireadh tús ag deireadh na bliana 2023 le hobair ar an tráinse deiridh de reachtaíocht thánaisteach don tréimhse 1861 go 1922. Tá dréachtliosta beagnach críochnaithe, agus foilseofar le haghaidh comhairliúcháin é sa bhliain 2025. Beidh Bille eile ag teastáil chun plé leis an ábhar sin. Agus iad achtaithe, tabharfar leis na Billí sin léargas cuimsitheach ar an reachtaíocht thánaisteach réamh-1922, rud lena gcomhlánófar an léargas cuimsitheach a baineadh amach cheana féin trí obair an Chláir ar na hAchtanna réamh-1922.

CAIBIDIL 4 TACAÍOCHT RIARACHÁIN AGUS TAIGHDE SA BHLIAIN 2024

RÉAMHRÁ

Soláthraíonn foireann bheag riaracháin an Choimisiúin seirbhísí corparáideacha riaracháin agus gnó atá éifeachtach, nua-aimseartha agus gairmiúil don Choimisiún chun tacú leis an gCoimisiún na cuspóirí atá aige a chomhlíonadh. Áirítear leo sin seirbhísí tacaíochta gnó amhail bainistíocht acmhainní daonna, bainistíocht airgeadais, tacaíocht dlí agus chorparáideach, agus tacaíocht teicneolaíochta faisnéise.

Déanann an Bainisteoir Leabharlainne agus Faisnéise leabharlann chlóite agus ar líne agus acmhainní faisnéise dlí an Choimisiúin a bhainistiú, a athbhreithniú agus a fhorbairt agus soláthraíonn sí acmhainní reatha feasachta agus oiliúna don fhoireann taighde dlí. Déanann sí an réimse 'cuardaigh na foilseacháin uainn' de shuíomh Gréasáin an Choimisiúin a chothabháil freisin.

Tá struchtúr eagraíochta an Choimisiúin (amhail mí na Nollag 2024) leagtha amach in Aguisín A.

AN COIMISIÚN

Cuimsíonn an Coimisiún an tUachtarán agus ceathrar Coimisinéirí eile. Is é an Rialtas a cheapann na Coimisinéirí ar feadh téarma cúig bliana ar a mhéad, agus féadfar a gceapachán a athnuachan. Rinneadh an Breitheamh Onórach Frank Clarke, iar-Phríomh-Bhreitheamh, a cheapadh mar Uachtarán ar an gCoimisiún an 12 Iúil 2022 ar feadh téarma cúig bliana. Maidir leis an gceathrar Coimisinéirí eile, ba é an cleachtas go dtí seo ná Coimisinéir amháin a cheapadh ar bhonn lánaimseartha agus an triúr Coimisinéirí eile a cheapadh ar bhonn páirtaimseartha. Ceapadh an tUas. Richard Barrett mar Choimisinéir lánaimseartha i mí Aibreáin 2022 ar feadh téarma ceithre bliana. Cheap an Rialtas na Coimisinéirí seo a leanas ar feadh téarma cúig bliana. Ceapadh an Breitheamh Onórach Maurice Collins, breitheamh den Chúirt Achomhairc ag an am, agus an Dr Andrea Mulligan BL, Ollamh Cúnta le Dlí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, le héifeacht ón 1 Deireadh Fómhair 2020. Ceapadh an Breitheamh Onórach Eileen Roberts, breitheamh den Ard-Chúirt, an 1 Feabhra 2024.

Tá an Coimisiún freagrach mar chomhlacht as na feidhmeanna reachtúla atá aige faoin *Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*, a chomhlíonadh. Áirítear leis na feidhmeanna sin dlí na hÉireann a choimeád faoi bhreithniú d'fhonn é a athchóiriú. Tagann na nithe seo a leanas faoin míniú ar athchóiriú an dlí faoi Acht 1975: an dlí a fhorbairt, an dlí a chódú, lena n-áirítear an dlí a shimpliú agus a fhreacnairciú, agus reachtaíocht a athbhreithniú agus a chomhdhlúthú. Ní mór don Choimisiún cláir um athchóiriú an dlí a dhréachtú ó am go ham freisin lena mbreithniú agus lena gceadú ag an Rialtas. Foilsíonn an Coimisiún tograí le haghaidh athchóiriú an dlí sna Tuarascálacha uaidh, a mbíonn dréachtreachtaíocht iontu de ghnáth le haghaidh aon athchóirithe atá beartaithe a chur chun feidhme, tar éis dó dul i ndáil chomhairle maidir leis na tograí sin i bPáipéir Chomhairliúcháin. Déanann an Coimisiún

formhaoirseacht ar threo agus inneachar na n-aschur taighde uile uaidh. Is í

dlí a fhorbraíonn na haschuir sin i ndrúachtfhoirm ar dtús. Maidir le tograí le haghaidh athchóiriú an dlí, is iad na príomh-aschuir ón gCoimisiún ná a chlár um athchóiriú an dlí agus na Páipéir Chomhairliúcháin agus na Tuarascálacha uaidh. Maidir lena chuid oibre i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht, is iad na príomh-aschuir ón gCoimisiún ná an tEolaire Reachtaíochta, Achtanna Athbhreithnithe, an Liosta Aicmithe Reachtaíochta, agus an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtúil réamh-1922. Déanann an Coimisiún formhaoirseacht agus faireachán ar bhreitheanna tábhachtacha riaracháin agus airgeadais freisin, le tacaíocht ón bhfoireann riaracháin agus ón gCoiste Bainistíochta. Tagann an Coimisiún le chéile go foirmiúil mar chomhlacht deich n-uaire ar a laghad in aghaidh na bliana.

AN COISTE BAINISTÍOCHTA

Le linn na bliana 2024, chuimsigh Coiste Bainistíochta an Choimisiúin an Coimisinéir lánaimseartha, an Ceann Riaracháin, an Stiúrthóir Taighde, an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, agus an Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht. Tagann an Coiste Bainistíochta le chéile ar bhonn tráthrialta chun athbhreithniú a dhéanamh ar na mór-shaincheisteanna uile a bhaineann le hoibriú éifeachtúil éifeachtach an Choimisiúin. Ceann amháin de na príomhfhreagrachtaí atá ar an gCoiste is ea faireachán a dhéanamh ar an dul chun cinn ar na spriocanna atá leagtha amach i gclár oibre an Choimisiúin a bhaint amach.

AN FHOIREANN RIARACHÁIN

Amhail mí na Nollag 2024, chuimsigh foireann riaracháin an Choimisiúin Bríd Rogers Uas., an Ceann Riaracháin, agus ceathrar ball foirne.

Bhí freagracht fhoriomlán ar an bhfoireann riaracháin as na nithe seo a leanas le linn na bliana 2024:

- Na hidirbhearta airgeadais uile sa Choimisiún a bhainistiú, a phróiseáil agus a thuairisciú;
- Bonneagar cóiríochta agus bonneagar TF an Choimisiúin a bhainistiú;
- Feidhm acmhainní daonna an Choimisiúin a bhainistiú, lena n-áirítear próisis earcaíochta a eagrú faoin gceadúnas a fuair an Coimisiún ón gCoimisiún um Cheapacháin Seirbhíse Poiblí;
- Tacaíocht riaracháin a thabhairt don fhoireann taighde; agus
- Raon éagsúil feidhmeanna riaracháin a chur i gcrích i ndáil le foilseacháin a sheoladh agus i ndáil le Páipéir Chomhairleacha agus Tuarascálacha a fhoilsiú ar líne (agus i ndáil le rith cló teoranta Páipéar Comhairleach agus Tuarascálacha a shocrú).

Chomh maith leis sin, déanann an fhoireann riaracháin socruithe le haghaidh na foilseacháin ón gCoimisiún a dháileadh agus pleanálann agus eagraíonn sí na cúraimí éagsúla a

bhaineann leis na foilseacháin ón gCoimisiún a sheoladh. Socraíonn sí seirbhísí bainistíochta ócáidí agus seirbhísí corparáideacha a bhaineann le seoltaí, le seimineáir agus, nuair is iomchuí, leis an gcomhdháil bhliantúil freisin.

SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE AGUS FAISNÉISE

Is é an príomhról atá ag leabharlann an Choimisiúin ná na riachtanais faisnéise a bheidh ag na Coimisinéirí agus ag foireann taighde an Choimisiúin le hacmhainní agus seirbhísí leabharlainne a réamh-mheas agus freagairt do na riachtanais sin.

Le linn na bliana 2024, d'oibrigh an Bainisteoir Seirbhísí Leabharlainne agus Faisnéise i gcomhar le soláthraithe chun a chinntiú go mbeadh rochtain leantach ag an bhfoireann ar bhailiúchán leathan acmhainní ar líne agus d'fhéach sí le feabhas a chur ar an mbailiúchán clóite ar an láithreán. Éascaíodh rochtain fheabhsaithe ar acmhainní ar líne trí shíniú isteach singil a chur i bhfeidhm do roinnt dár n-acmhainní leictreonacha. Tugadh cleachtais nua bainistíochta eolais isteach chun tacú le gnáthobair laethúil. Forlíonadh na hacmhainní seachtracha sin le feacht inmheánach reatha agus le bunachar sonraí feabhsaithe oiliúna.

Rinne an Bainisteoir um Sheirbhísí Leabharlainne agus Faisnéise caidreamh gníomhach leis an mórphobal leabharlainne dlí trí pháirt a ghlacadh i gcomhlachais ghairmiúla agus i gcomhdhálacha gairmiúla, agus comhoibriú, comhroinnt eolais agus dea-chleachtais á gcothú.

AN FHOIREANN TAIGHDE

Is é an príomhról atá ag an bhfoireann taighde ná dréacht-téacsanna a fhorbairt lena mbreithniú ag an gCoimisiún. Áirítear leis an obair sin páipéar scóipe tosaigh a ullmhú do thionscadal ar leith, rud ina leagtar amach paraiméadair na réimsí lena mbaineann. Is é atá i gceist leis na céimeanna ina dhiaidh sin den tionscadal ná dréachtpháipéir chomhairliúcháin (dár gaireadh páipéir saincheisteanna idir na blianta 2013 agus 2020) agus dréacht-tuarascálacha a fhorbairt.

Bhí an fhoireann taighde um athchóiriú an dlí faoi cheannas ag Siobhán Ní Chúlacháin, Stiúrthóir Taighde an Choimisiúin, sa bhliain 2024. D'éirigh Robert Noonan, Leas-Stiúrthóir Taighde, as an ról an 24 Márta 2024, agus tháinig Matthew Doncel isteach ina áit an 15 Iúil 2024. D'éirigh Leanne Caulfield, Leas-Stiúrthóir Taighde, as an ról an 3 Meitheamh 2024, agus tháinig Doireann Ansbro ina háit an 9 Meán Fómhair 2024. Den deichniúr taighdeoirí dlí atá ceadaithe, tá ceathrar fostaithe ar chonarthaí buana agus tá seisear fostaithe ar chonarthaí téarma shocraithe.

Bhí obair an Choimisiúin i réimse na Rochtana ar Reachtaíocht (an tEolaire Reachtaíochta, Achtanna Athbhreithnithe, an Liosta Aicmithe Reachtaíochta agus an Clár um Athchóiriú an Dlí Reachtuil) faoi fhormhaoirseacht ag Alma Clissmann, Aturnae agus an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, agus ag Kate Doran BL agus ag an Dr Robert Noonan, na Leas-Bhainisteoirí um Rochtain ar Reachtaíocht, sa bhliain 2024. Mar a luadh cheana féin, thosaigh an Coimisiún ag obair sa bhliain 2023 ar thionscadal trí bliana um Athchóiriú an Dlí Reachtuil, rud a bhaineann le hionstraimí reachtúla réamh-1922.

Le tacaíocht ó na Leas-Stiúrthóirí Taighde, stiúran agus bainistíonn an Stiúrthóir Taighde an fhoireann taighde um athchóiriú an dlí agus tugann sí comhairle agus cúnamh do na taighdeoirí d'fhonn aschur cuí agus cáilíocht chuí oibre a dhearbhu. Áirítear leis sin taighde cúlra ginearálta a dhéanamh, páipéir scóipe a ullmhú agus dréachtdoiciméid, dréachtpháipéir chomhairliúcháin agus dréacht-tuarascálacha a ullmhú lena mbreithniú ag an gCoimisiún. Tagann an Stiúrthóir Taighde, na Leas-Stiúrthóirí Taighde, an Bainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht, an Leas-Bhainisteoir um Rochtain ar Reachtaíocht agus an fhoireann taighde dlí le chéile mar ghrúpa ar bhonn tráthrialta chun tuairimí a mhalartú maidir leis na réimsí ar a mbíonn siad ag déanamh taighde. Tugtar spreagadh do thaighdeoirí ailt a fhoilsiú in irisleabhair dhlí iomchuí agus iad ag obair leis an gCoimisiún. Áirítear leo sin ailt ina bpléitear le réimsí ar a mbíonn an taighdeoir ag obair go gníomhach.

AIRGEADAS

Ioncam agus caiteachas

Cistítear an Coimisiún le deontas i gcabhair ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, rud a sholáthraítear trí vóta bliantúil Oifig an Ard-Aighne. Tá an t-ioncam iomlán a fuarthas ó gach foinse (go háirithe an deontas i gcabhair, mar aon le haon ghlanchistiú iarchurtha ó phinsin, aistrithe chuig an gcuntas caipitil, agus aon aisíocaíochtaí ón Roinn Coimirce Sóisialaí) sa bhliain 2024 leagtha amach sna Ráitis Airgeadais ón gCoimisiún don bhliain 2024, mar atá in Aguisín C thíos. Cumhdaíodh leis an gcaiteachas a tabhaíodh tuarastail na gCoimisinéirí agus na mball foirne, íocaíochtaí pinsin, forchostais chiosa agus áitribh, cothabháil acmhainní leabharlainne an Choimisiúin, cothabháil líonra TF an Choimisiúin, agus costais phriontála agus dáileacháin.

SOCRUITHE RIALACHAIS

Is ar an gCoimisiún atá an fhreagracht agus an chuntasacht fhoriomlán as gníomhaíochtaí an Choimisiúin. Agus an ról sin á chomhlíonadh aige, faigheann an Coimisiún cúnamh ón gCoiste Bainistíochta, ón bhfoireann riaracháin agus ón bhfoireann taighde. Is é Ard-Stiúrthóir Oifig an Ard-Aighne an tOifigeach Cuntasaíochta don Choimisiún.

Faoi nósanna imeachta cuntasaíochta reatha, íostarraingítear cistiú ó Oifig an Ard-Aighne ar bhonn míosúil trí dheontas i gcabhair. Tá comhaontú seirbhíse i bhfeidhm idir an Coimisiún agus Oifig an Ard-Aighne.

Iníúcháireacht Sheachtrach

Cuireadh cuntais leithreasa don bhliain 2024 faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste lena n-iniúchadh, mar atá leagtha amach in Aguisín C thíos. A luaithe a cheadaítear na cuntais, seoltar chuig an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe iad agus leagtar faoi bhráid Thithe an Oireachtais iad de réir an *Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975*.

An Coiste Iníúcháireachta

Déanann Coiste Iniúcháireachta Oifig an Ard-Aighne iniúchadh ar an gCoimisiún gach bliain freisin.

Íocaíochtaí prasa

Le linn na bliana 2024, níor thabhaigh an Coimisiún aon phionóis úis faoin *Acht um Íoc Pras Cuntas, 1997*, arna leasú le *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála)*, 2002.

Na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001

Tá an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ina chomhlacht poiblí chun críocha na *nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001*.

AN CÓD CLEACHTAIS CHUN COMHLACHTAÍ STÁIT A RIALÚ

Le linn thréimhse na Tuarascála Bliantúla seo, chinntigh an Coimisiún go raibh a chuid beartas agus nósanna imeachta ar aon dul leis an leagan athbhreithnithe den Chód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016.

Soláthraítear leis an gCód Cleachtas creat le haghaidh an dea-chleachtas i rialachas corparáideach a chur i bhfeidhm i gcomhlachtaí tráchtála stáit agus i gcomhlachtaí neamhthráchtála stáit. Leagtar amach sa Chód na ceanglais chomhlíonta atá ar chomhlachtaí neamhthráchtála stáit amhail an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí sna réimsí seo a leanas, atá pléite thíos:

- Tuarascálacha, Luach Saothair agus Cuntais
- Córas Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais
- Iompar Stiúrthóirí agus Fostaithe
- Soláthar
- Taisteal agus Cothú
- Bainistíocht Riosca
- Ráiteas Aschuir

Tuarascálacha, Luach Saothair agus Cuntais

Leagtar amach in Aguisín C den Tuarascáil Bhliantúil seo faisnéis ghinearálta faoi ioncam agus airgeadas an Choimisiúin sa bhliain 2024.

Is leagtha amach in Aguisín C freisin atá sceideal freastail ar chruinnithe an Choimisiúin don bhliain 2024, lena n-áirítear na táillí agus na speansais a fuair gach Coimisinéir, dá mba ann dóibh.

Tá figiúirí a bhaineann le tuarastail agus speansais na gCoimisinéirí agus leis na costais a thabhaigh siad agus iad ag freastal ar chomhdhálacha sa bhliain 2024 leagtha amach in Aguisín C freisin.

Taisteal agus Cothú

Nuair is iomchuí, eagraíonn an tAonad Seirbhísí Dlí agus Corparáideacha eiltí agus cóiríocht agus íocann sé astu roimh ré, i gcomhréir le beartas taistil an Rialtais. Ní mór aon speansais ghaolmhara eile a dhearbhu.

Córas Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais

Tá córas cuí rialaithe inmheánaigh airgeadais i bhfeidhm ag an gCoimisiún, rud a ndéanann an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste agus Coiste Iniúcháireachta Oifig an Ard-Aighne athbhreithniú air gach bliain.

Iompar Coimisinéirí agus Fostaithe

Tá Cód Iompair Gnó do Choimisinéirí i bhfeidhm ag an gCoimisiún, rud a glacadh agus a ceadaíodh go foirmiúil. Is státseirbhísigh iad na baill foirne riaracháin de chuid an Choimisiúin agus ceanglaítear orthu ceanglais Chód Caighdeán agus Iompair na Státseirbhíse agus an *Achta um Rúin Oifigiúla, 1963*, a chomhlíonadh.

Soláthar

Is í an fhoireann riaracháin a sheolann soláthar sa Choimisiún, agus í ag cinntiú go mbíonn soláthar ag teacht le dlí an Aontais Eorpaigh agus le ciorcláin ón Rialtas. Bíonn sí i dteagmháil thráthrialta leis an Oifig um Sholáthar Rialtais chun leas a bhaint as seirbhísí bainistithe láraithe nuair is ann dóibh.

Clár Rioscaí an Choimisiúin

Nuashonraíodh Clár Rioscaí an Choimisiúin sa bhliain 2024 agus coinníonn an Coimisiún agus an Coiste Bainistíochta é faoi athbhreithniú tráthrialta.

An Ráiteas Straitéise agus an Clár Oibre Bliantúil

Ar an leibhéal eagraíochta, is é a ghabhann leis na Príomhchuspóirí atá sa *Ráiteas Straitéise 2024 – 2026* ón gCoimisiún ná spriocanna a leagtar amach i gclár oibre bliantúil an Choimisiúin. Déanann an Coiste Bainistíochta agus an Coimisiún faireachán tráthrialta ar an dul chun cinn ar na spriocanna sin a bhaint amach.

An Córas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta

Is tríd an gCóras Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta a bhainistítear feidhmíocht na mball foirne aonair, lena n-áirítear taighdeoirí dlí.

ÉIFEACHTÚLACHT FUINNIMH

De réir *Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éifeachtúlacht Críochúsáide Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh), 2009* (I.R. Uimh. 542 de 2009), agus de réir Threoir 2006/32/CE, chinntigh an Coimisiún le linn na bliana 2024 go ndearna sé bearta cuí maidir le caomhnú fuinnimh agus maidir le húsáid fuinnimh a laghdú ina áitreabh oifige.

AN tACHT UM SHAORÁIL FAISNÉISE, 2014

Leanann an Coimisiún ar aghaidh ag comhlíonadh na n-oibleagáidí atá air faoin *Acht um Shaoráil Faisnéise, 2014*, de réir na Scéime Saorála Faisnéise uaidh atá foilsithe ar a shuíomh Gréasáin, www.lawreform.ie. Taifeadtar iarrataí saorála faisnéise i Loga Saorála Faisnéise an

Choimisiún, atá mar chuid den Scéim Saorála Faisnéise uaidh. Fuair an Coimisiún trí iarraidh saorála faisnéise sa bhliain 2024.

AN tACHT FÁ CHOIMISIÚN NA hÉIREANN UM CHEARTA AN DUINE AGUS COMHIONANNAS, 2014

Tá oibleagáid reachtúil ar chomhlachtaí poiblí (faoi alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014) cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn. Tugtar “an dualgas earnála poiblí” ar an oibleagáid sin de ghnáth. Ceann amháin de na luachanna a bhí ag an gCoimisiún faoin Ráiteas Straitéise 2024 – 2026 uaidh is ea “cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn i ngach a ndéanaimid”. Bhunaigh an Coimisiún Coiste um Chearta an Duine agus Comhionannas, a tháinig le chéile sa bhliain 2024. D’fhéach an Coimisiún leis an dualgas sin a chomhlíonadh ar roinnt bealaí le linn na bliana 2024:

1. Inrochtaineacht na saothar uainn agus na gcumarsáidí seachtracha uainn

Lean an Coimisiún de bhearta a dhéanamh chun bacainní ar na foilseacháin uaidh a bhaint agus chun an caidreamh leo a uasmhéadú. Sa bhliain 2023 agus arís eile sa bhliain 2024, fuair baill foirne taighde an Choimisiúin oiliúint i mBéarla simplí chun a chinntiú go mbeadh na foilseacháin uaidh amach anseo scríofa i stíl shoiléir inrochtana. I mí Aibreáin 2023, d’fhoilsigh an Coimisiún achoimre Béarla shimplí ar an Tuarascáil ar Fháil Éigeantach Talún uaidh agus, i mí Aibreáin 2024, foilsíodh an tuarascáil uaidh ar Chreat Rialála le haghaidh Cumhdach Aosach i bhformáidí Béarla shimplí agus Soléite. Ba é cuspóir na bhfoilseachán sin ná moltaí a bheadh níos éasca le rochtain agus níos éasca le tuiscint a dhéanamh de na moltaí ón gCoimisiún le haghaidh athchóiriú an dlí.

Thug an Coimisiún an Barra Uirlisí ReachDeck isteach ar a shuíomh Gréasáin chun feabhas a chur ar inrochtaineacht, inléiteacht agus clúdach na bhfoilseachán uaidh. Cuireadh faisnéis faoi ghnéithe agus feidhmeanna an Bharra Uirlisí ReachDeck leis an leathanach Gréasáin inrochtaineachta ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin.

2. Cearta an duine agus comhionannas a chur chun cinn trí chuimsitheacht in earcaíocht

(a) Neodracht ó thaobh inscne de

Chun comhionannas agus cuimsitheacht a chur chun cinn, lean an Coimisiún dá chinntiú go mbaintear úsáid as teanga atá neodrach ó thaobh inscne de sna doiciméid earcaíochta uaidh.

(b) An Scéim Intéirneachta Rochtana Taighde Dlí

Bhunaigh an Coimisiún an Scéim Intéirneachta Rochtana sa bhliain 2021 agus leathnaíodh í sa bhliain 2023 chun oibriú i gcomhpháirt le hOifig an Ard-Aighne (“OAG”), le hOifig an Phríomh-Aturanae Stáit (“CSSO”) agus le hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí (“ODPP”). Mar thoradh air sin, tairgtear leis an Scéim, ar fhorbair an Coimisiún í ar dtús, líon méadaithe deiseanna inrochtana intéirneachta anois ar fud na gceithre chomhlacht.

Tá an Coimisiún aireach ar an bhfianaise ar na bacainní indéreacha atá ann ar dhul isteach i ngairmeacha dlí, ar bacainní iad ar dóigh dóibh tionchar a imirt ar ghrúpaí atá faoi

mhíbhuntáiste socheacnamaíoch go háirithe (Hook Tangaza (2018) Athbhreithniú ar Oideachas agus Oiliúint Dlí-Chleachtóirí). Cruthaíodh an Scéim Intéirneachta Rochtana Taighde Dlí chun deiseanna íoctha intéirneachta a thabhairt do mhic léinn dlí a thagann ó chúlraí atá faoi mhíbhuntáiste socheacnamaíoch nó a bhfuil míchumas orthu. Tá sé mar aidhm leis an Scéim éagsúlacht a mhéadú san earnáil dlí agus feabhas a chur ar rochtain ar dheiseanna do mhic léinn ó chúlraí atá faoi thearcionadaíocht.

Sa bhliain 2024, chomhoibrigh an Coimisiún le comhghleacaithe in OAG, in CSSO agus in ODPP arís chun clár ionduchtúcháin dhá lá a eagrú do na hintéirnigh. Áiríodh leo sin seimineáir agus ceardlanna ar thopaicí amhail Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann agus modhanna taighde. Chomhoibrigh an Coimisiún go buíoch le heagraíochtaí eile, amhail an tSeirbhís Chúirteanna, Barra na hÉireann agus Dlí-Chumann na hÉireann, chun cainteanna faisnéiseacha agus cuairteanna staidéir a thairiscint do na hintéirnigh. Eagraíodh imeacht gairmeacha freisin, rud lenar áiríodh cainteoirí ó raon leathan eagraíochtaí agus ról chun tuilleadh léargais a thabhairt do na hintéirnigh ar chonairí gairme féideartha atá ar oscailt do chéimithe dlí. Ag deireadh Scéim 2024, cuireadh imeacht fáiltithe ar siúl do na hintéirnigh. Ar na daoine a labhair ag an imeacht sin bhí Megan Giblin, intéirneach an Choimisiúin; an Breitheamh Onórach Frank Clarke, Uachtarán an Choimisiúin; Rossa Fanning SC, an tArd-Aighne; Catherine Pierse, an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí; agus Maria Browne, an Príomh-Atur na Stáit.

AN tACHT UM NOCHTADH COSANTA, 2014

Faoi alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, ceanglaítear ar an gCoimisiún, mar chomhlacht poiblí, tuarascáil bhliantúil a fhoilsiú i ndáil leis an líon nochtáí cosanta a rinneadh dó sa bhliain roimhe sin agus ar an ngníomh, más ann, a rinneadh mar fhreagra ar aon nochtáí cosanta den sórt sin.

Ní dhearnadh aon nochtáí cosanta le linn na bliana 2024.

AN RÚN ÓN gCOIMISIÚN MAIDIR LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS AGUS NA HASCHUIR DON BHLIAIN 2024

Cheadaigh an Coimisiún an téacs seo a leanas ag an gcruinniú dá chuid i mí an Mhárta 2024.

"Bhreithnigh an Coimisiún na dréacht-Ráitis Airgeadais don Choimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024, ar scaip an Ceann Riaracháin iad roimh an gcruinniú.

Chomhaontaigh an Coimisiún gur léiríodh go cuí sna dréacht-Ráitis Airgeadais suim an deontais i gcabhair a fuair an Coimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 agus gur léiríodh go cuí iontu freisin ioncam agus caiteachas míosúil an Choimisiúin le linn na bliana 2024, rud a ndearna an Coimisiún é a thabhairt faoi deara agus a cheadú roimhe sin ag gach ceann de na cruinnithe dá chuid sa bhliain 2024 agus ag an gcruinniú dá chuid i mí Eanáir 2025.

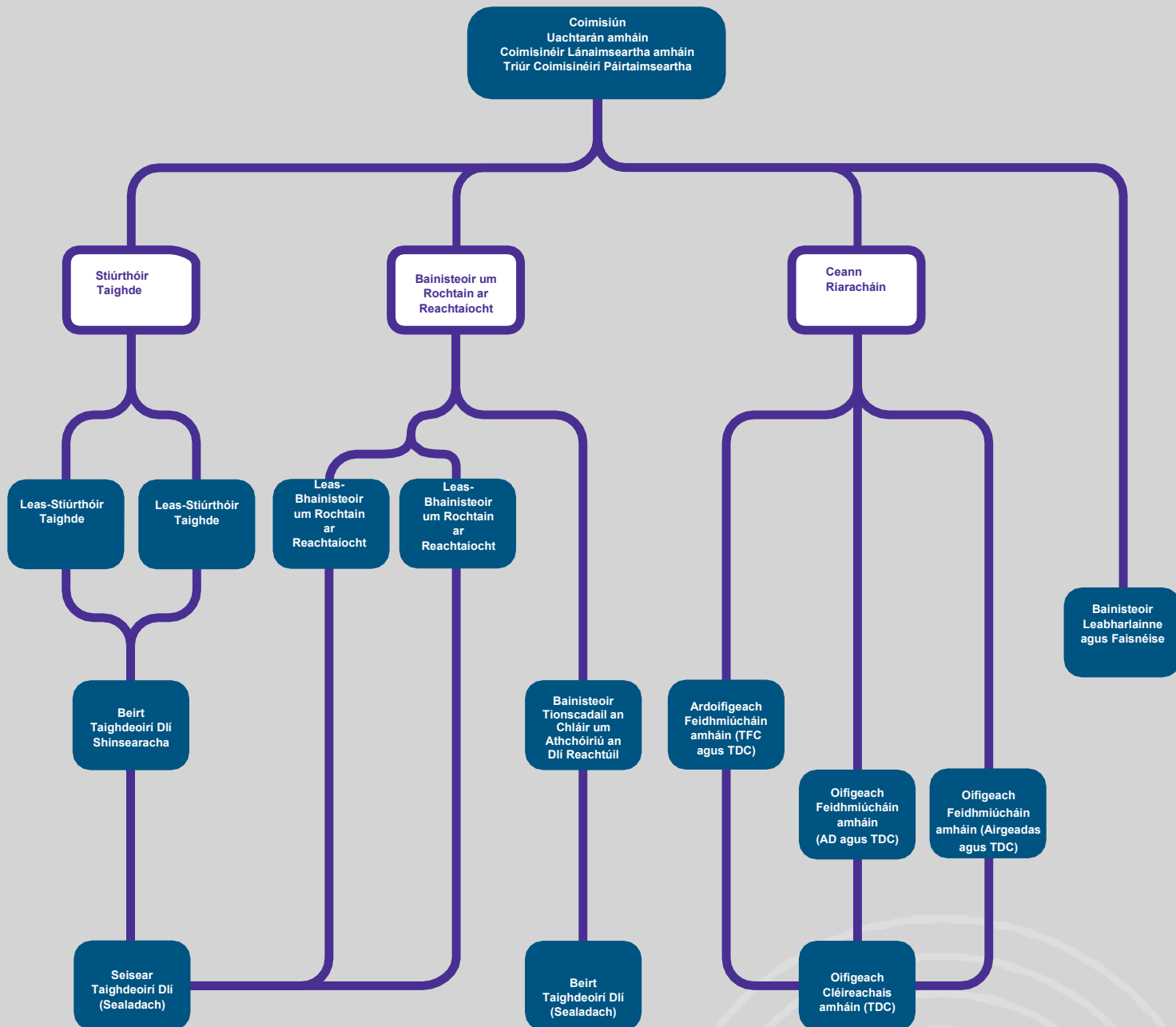
Maidir leis na haschuir ón gCoimisiún le linn na bliana 2024, lenar áiríodh Plépháipéir ar athchóiriú an dlí a ullmhú agus, nuair ab iomchuí, a fhoilsiú, dréachtfhoilseacháin a fhorbairt ar mhaithe lena bhfoilsiú sa bhliain 2024, agus aschuir óna chuid taighde i réimse na

Rochtana ar Reachtaíocht, thug an Coimisiún **faoi deara** freisin go raibh na haschuir sin ag teacht lena chlár oibre taighde, rud a ndearna an Coimisiún é a thabhairt faoi deara agus a cheadú roimhe sin ag gach ceann de na cruinnithe dá chuid sa bhliain 2024.”

AGUISÍN A

CAIRT EAGRAÍOCHTA AN CHOIMISIÚIN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ

Cairt Eagraíochta an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí 2025

COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ
LAW REFORM
COMMISSION

AGUISÍN B

**TUARASCÁIL AGUS RÁITIS AIRGEADAIS AN CHOIMISIÚIN UM ATHCHÓIRIÚ AN
DLÍ 2024**

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Dréacht-Tuarascálacha agus Ráitis Airgeadais

don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Clár Ábhar

	Leathanach
Faisnéis faoin gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí	1
Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	2 - 3
Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí den Choimisiún	4 - 8
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach	9 - 10
Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim	11
Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach	12
Ráiteas faoin Staid Airgeadais	13
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	14
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	15 - 26

An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Faisnéis

Uachtarán	An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Coimisinéirí	An tUas. Richard Barrett - Coimisinéir Lánaimseartha An Breitheamh Onórach Maurice Collins - Coimisinéir Páirtaimseartha An Dr Andrea Mulligan BL - Coimisinéir Páirtaimseartha An Breitheamh Onórach Niamh Hyland - Coimisinéir Páirtaimseartha (A chuaigh ar scor as an 31 Eanáir 2024) An Breitheamh Onórach Eileen Roberts - Coimisinéir Páirtaimseartha (A ceapadh an 1 Feabhra 2024)
Oifig chláraithe	An Coimisiún um Athchóiriú an Dlí An 5ú hUrlár Teach Styne Sráid Haiste Uachtarach Baile Átha Cliath Baile Átha Cliath 2
Iníúchóir	An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste 3A Sráid an Mhéara Uachtarach Baile Átha Cliath 1 D01PF72
Baincéirí	Danske Bank 3 Plás Mháistir an Chuain Baile Átha Cliath 1

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Comptroller and Auditor General

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024, mar a cheanglaítear faoi fhorálacha alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Cuimsíonn na ráitis airgeadais

- an ráiteas faoi ioncam agus caiteachas agus cúlchistí coinnithe ioncaim
- an ráiteas faoi ioncam cuimsitheach
- an ráiteas faoin staid airgeadais
- an ráiteas faoi shreabhadh airgid, agus
- na nótaí gaolmhara, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta.

I mo thuairim, tugtar sna ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí ag an 31 Nollaig 2024 agus ar a ioncam agus a chaiteachas don bhliain 2024 de réir Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais (FRS) 102 – *An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann*.

Bonn na tuairime

Rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht arna bhfógairt ag Eagraíocht Idirnáisiúnta na nUasfhoras Iniúchóireachta. Tá cur síos déanta san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin. Táim neamhspleách ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí agus chomhlíon mé na freagrachtaí eiteiciúla eile atá orm de réir na gcaighdeán.

Creidim gur leor agus cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé chun bonn a thabhairt do mo thuairim.

Tuarascáil ar fhaisnéis seachas na ráitis airgeadais agus ar ábhair eile

Chuir an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí faisnéis áirithe eile i láthair i dteannta na ráiteas airgeadais. Cuimsíonn an fhaisnéis sin an tuarascáil bhliantúil, an ráiteas rialachais agus tuarascáil na gcomhaltaí den Choimisiún agus an ráiteas faoi rialú inmheánach. Tá cur síos déanta san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo ar na freagrachtaí atá orm tuairisciú ar fhaisnéis den sórt sin agus ar ábhair áirithe eile ar a dtuairiscím trí eisceacht.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Georgina O Mahony

**Le haghaidh agus thar ceann an
Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
26 Meitheamh 2025**

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí na gcomhaltaí den Choimisiún

Mar atá leagtha amach sa ráiteas rialachais agus i dtuarascáil na gcomhaltaí den Choimisiún, tá na comhaltaí den Choimisiún freagrach as na nithe seo a leanas

- ráitis airgeadais bhliantúla a ullmhú san fhoirm a fhorordaítear faoi alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975
- a chinntiú go dtugtar léargas firinneach cóir sna ráitis airgeadais de réir FRS 102
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú
- a mheasúnú cé acu is cuí nó nach cuí bonn gnóthais leantaigh na cuntasaióchta a úsáid, agus
- cibé rialú inmheánach a mheasann siad a bheith riachtanach chun ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ráitis airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí a iniúchadh agus tuairisciú orthu do Thithe an Oireachtais.

Tá sé mar chuspóir agam agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam dearbhú réasúnach a fháil ar cé acu atá nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis. Is ionann dearbhú réasúnach agus leibhéal ard dearbhaithe. Mar sin féin, ní deimhniú é gur i ngach cás ina bhfuil sé ann a aimseofar míráiteas ábhartha le linn iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht. Is féidir le míráitis teacht as calaois nó earráid agus meastar iad a bheith ábhartha más rud é, ina n-aonar nó sa chomhiomlán, go bhféadfaí a bheith ag súil leis le réasún go rachadh siad i bhfeidhm ar chinntí eacnamaíocha a dhéanann úsáideoirí ar bhonn na ráiteas airgeadais sin.

Mar chuid d'iniúchadh a dhéantar de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht, úsáidim breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar bun ar fud an iniúchta. Le linn déanamh amhlaidh,

- déanaim sainaitheint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a bheith sna ráitis airgeadais, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis; ceapaim nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrúil do na rioscaí sin agus cuirim i bhfeidhm iad; agus faighim fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bonn a thabhairt do mo thuairim. Is airde an baol nach mbraithfí míráiteas ábhartha de bharr calaoise ná de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- gnóthaím tuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh atá cuí sna himthosca, seachas chun tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí atá na rialuithe inmheánacha.
- déanaim meastóireacht ar a chúil atá na beartais chuntasaíochta a úsáideadh agus ar a réasúnaí atá na meastacháin chuntasaíochta agus an nochtadh gaolmhar.

- déanaim cinneadh ar a chúil atá sé bonn gnóthais leantaigh na cuntasaióchta a úsáid agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, déanaim cinneadh ar cé acu is ann nó nach ann d'éiginnteacht ábhartha a bhaineann le heachtraí nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar an gcumas atá ag an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí leanúint de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach. Má chinnim gurb ann d'éiginnteacht ábhartha, ceanglaítear orm aird a tharraingt i mo thuarascáil ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, i gcás nach leor an nochtadh sin, ceanglaítear orm mo thuairim a athrú. Tá mo chinntí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dáta mo thuarascála. Mar sin féin, d'fhéadfadh eachtraí nó dálaí amach anseo a chur faoi deara go scoirfeadh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí de bheith ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.
- déanaim meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus ar cé acu a chuirtear nó nach gcuirtear na hidirbhearta agus na heachtraí bunúsacha i láthair ar bhealach cóir sna ráitis airgeadais.

Déanaim cumarsáid leis na daoine sin a gcuirtear de chúram orthu plé le rialachas maidir le raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus le fionnachtana suntasacha an iniúchta, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha i rialú inmheánach a shainaitheint le linn m'iniúchta, i measc ábhair eile.

Tuairiscím trí eisceacht freisin i gcás, i mo thuairimse,

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais, nó
- nach bhfuil na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Faisnéis seachas na ráitis airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile atá curtha i láthair sna ráitis airgeadais sin, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I ndáil le m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais, ceanglaítear orm faoi na Caighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu atá nó nach bhfuil an fhaisnéis eile neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó cé acu is cosúil nó nach cosúil ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha uirthi. Más rud é, bunaithe ar an obair a rinne mé, go gcinnim go ndearnadh míráiteas ábhartha ar an bhfaisnéis eile sin, ceanglaítear orm an fíoras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na tosca speisialta a ghabhann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíú agus lena n-oibriú. Tuairiscím i gcás go sainaitheint ábhair ábhartha a bhaineann leis an dóigh ar seoladh gnó poiblí.

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Tuairiscím i gcás go sainaitheint aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh idirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí den Choimisiún

Rialachas

Bunaíodh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí faoi Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Tá feidhmeanna an Choimisiúin leagtha amach in alt 4 d'Acht 1975. Tá an Coimisiún cuntasach d'Oifig an Ard-Aighne, do Roinn an Taoisigh agus don Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin. Tá an Coimisiún freagrach as dea-rialachas a chinntiú agus comhlíonann sé na cúraimí sin trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan síos sa Ráiteas Straitéise uaidh agus trí chinntí straitéiseacha a dhéanamh ar gach saincheist thábhachtach ghnó. Is ar an gCoimisinéir Lánaimseartha agus ar an bhFoireann Ardbhainistíochta atá an fhreagracht as an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí a bhainistiú, a rialú agus a threorú ar bhonn laethúil. Ní mór don Choimisinéir Lánaimseartha agus don Fhoireann Ardbhainistíochta cloí leis an mórthreo straitéiseach a leagann an Coimisiún síos agus ní mór dóibh a chinntiú go bhfuil tuiscint shoiléir ag gach comhalta den Choimisiún ar na príomhghníomhaíochtaí agus na príomhchinntí a bhaineann leis an gCoimisiún agus ar aon rioscaí suntasacha ar dóigh dóibh teacht chun cinn. Gníomhaíonn an Coimisinéir Lánaimseartha mar idirghabhálaí díreach idir an Coimisiún agus an Fhoireann Ardbhainistíochta.

Freagrachtaí an Choimisiúin

Tá obair agus freagrachtaí an Choimisiúin leagtha amach san Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ina dtuairiscítear na nithe atá forchoimeáda go sonracha dá gcinneadh ag an gCoimisiún. Áirítear na nithe seo a leanas leis na buanmhíreanna a bhreithníonn an Coimisiún:

- Tuarascálacha airgeadais agus cuntais bhainistíochta;
- Acmhainní daonna agus nithe riaracháin eile;
- Tuarascálacha ar dhul chun cinn ón Stiúrthóir Taighde ar na tionscadail taighde atá i gCláir um Athchóiriú an Dlí de chuid an Choimisiúin (tugtar sna Cláir sin, nach mór don Rialtas iad a cheadú faoi Acht 1975, liosta de thionscadail um athchóiriú an dlí ar a seolann an Coimisiún taighde, agus foilsítear ansin Páipéir Chomhairleacha Saincheisteanna agus, tráth níos déanaí, Tuarascálacha ina bhfuil moltaí maidir le hathchóiriú an dlí) agus ar iarrataí sonracha a fuarthas ón Ard-Aighne;
- Athbhreithniú agus plé a dhéanamh ar dhréachtpháipéir a bhaineann le tionscadail taighde an Choimisiúin.

Ceanglaítear le halt 9 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975, ar na comhaltaí den Choimisiún gach cuntas is cuí agus is gnách ar an airgead uile a fuair sé nó a chaith sé a choimeád i cibé foirm a bheidh formheasta ag an Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú aige, ceanglaítear ar an gCoimisiún:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- Breithiúnais agus meastacháin atá réasúnach agus stuama a dhéanamh;
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin i gcás go bhfuil sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh sé ag feidhmiú; agus
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeán chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá minithe agus nochta sna ráitis airgeadais.

Déanann an Coimisiún meastóireacht ar an gclár oibre ag gach ceann dá cruinnithe gnó ráithiúla, áit a n-athbhreithníonn sé an dul chun cinn ar gach tionscadal, agus déanann sé meastóireacht ar an gclár oibre gach bliain, rud a rinne sé ag an gcruinniú dá chuid i mí an Mhárta 2025. Athbhreithníonn an Coimisiún an dréacht-Tuarascáil Bhliantúil uaidh freisin, agus an Tuarascáil Bhliantúil 2024 á hathbhreithniú aige ag an gcruinniú dá chuid i mí Feabhra 2025.

Tá an Coimisiún freagrach as a shócmhainní a chosaint agus, dá bhrí sin, as bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a aimsiú.

Measann an Coimisiún go dtugtar sna ráitis airgeadais uaidh léargas fírinneach cóir ar fheidhmíocht airgeadais agus staid airgeadais an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí ag an 31 Nollaig 2024.

Struchtúr an Choimisiúin

Cuimsíonn an Coimisiún cúigear comhaltaí, is iad sin: Uachtarán an Choimisiúin; an Coimisinéir Lánaimseartha, agus triúr Coimisinéirí Páirtaimseartha. Ceapann an Rialtas iad go léir de réir an Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Féadfar na comhaltaí den Choimisiún a cheapadh ar feadh tréimhse cúig bliana ar a mhéad. Tagann an Coimisiún le chéile deich n-uaire ar a laghad in aghaidh na bliana. Sa tábla thíos, tugtar mionsonraí faoin tréimhse ceapacháin do na comhaltaí den Choimisiún sa bhliain 2024:

Comhalta den Choimisiún	Ról	Dáta Ceapacháin
An Breitheamh Onórach Frank Clarke	Uachtarán	12 Iúil 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)
An tUas. Richard Barrett	Coimisinéir Lánaimseartha	5 Aibreán 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Breitheamh Onórach Maurice Collins	Coimisinéir Páirtaimseartha	1 Deireadh Fómhair 2020 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Dr Andrea Mulligan BL	Coimisinéir Páirtaimseartha	1 Deireadh Fómhair 2020 (dáta a ceapadh an comhalta)
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland	Coimisinéir Páirtaimseartha	18 Bealtaine 2021 (dáta a ceapadh an comhalta) (a chuaigh ar scor an 31 Eanáir 2024)
An Breitheamh Onórach Eileen Roberts	Coimisinéir Páirtaimseartha	1 Feabhra 2024 (dáta a ceapadh an comhalta)

Coistí an Choimisiúin

Ag gníomhú dó i ndlúthchomhar leis an gCoimisiún, comhlíonann Coiste Iniúchóireachta Inmheánaí agus Riosca an Ard-Aighne an fheidhm iniúchóireachta inmheánaí agus riosca don Choimisiún. Ó am go ham, bunaíonn an Coimisiún coistí ad hoc agus/nó grúpaí oibre chun cabhrú lena chuid taighde. Níor bhunaigh an Coimisiún aon choiste den sórt sin sa bhliain 2024.

Sceideal Freastail, Táillí agus Speansas

Tá sceideal freastail ar chruinnithe an Choimisiúin don bhliain 2024 leagtha amach thíos, lena n-áirítear na táillí agus na speansas a fuair gach comhalta den Choimisiún.

Ainm an Choimisinéara	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal/Táillí €	Speansas taistil chuig cruinnithe an Choimisiúin €	Freastal ar chomhdhálacha/léachtaí €
Uachtaráin An Breitheamh Onórach Frank Clarke	10	59,183	-	-
Coimisinéir (Lánaimseartha) An tUas. Richard Barrett	10	174,551	-	2,882
Coimisinéirí (Páirtaimseartha) An Breitheamh Onórach Maurice Collins	10	-	-	-
An Dr Andrea Mulligan BL	10	-	-	-
An Breitheamh Onórach Eileen Roberts	10	-	-	-

*Tabhair faoi deara gurbh amhlaidh, de bhreis ar chruinnithe míosúla an Choimisiúin, a d'fhreastail comhaltaí an Choimisiúin ar níos mó ná tríocha ceann de chruinnithe/de chruinnithe faisnéise a bhí sonrach don ábhar chun plé a dhéanamh ar na dréachtchaibidlí leanúnacha de Thuarascálacha gníomhacha/de Pháipéir Chomhairliúcháin ghníomhacha.

Tá tuarastal an Uachtaráin ag teacht leis na treoirlínte iomchuí ón Rialtas. Tá

tuarastal an Choimisinéara lánaimseartha ag leibhéal an Ard-Rúnaí Chúnta.

Ní fhaigheann na Coimisinéirí páirtaimseartha aon tuarastail ná aon táillí faoin mbeartas 'Duine Amháin, Tuarastal Amháin'.

An Nochtadh a Cheanglaítear leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá na comhaltaí den Choimisiún freagrach as a chinntiú gur chomhlíon an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digiúcháin i mí Lúnasa 2016. Ceanglaítear an nochtadh seo a leanas leis an gCód;

1) Costais Dlí agus Socraíochtaí

Ní raibh aon chostais dlí ná aon socraíochtaí ann sa bhliain 2024.

2) Costais Chomhairleachta

Áirítear le costais chomhairleachta an costas ar chomhairle sheachtrach a chur ar an lucht bainistíochta. Ní áirítear leo an costas ar fheidhmeanna seachfhoinsithe “gnáthghnó”.

	2024	2024
	€	€
Comhairleacht maidir le Cosaint Sonraí	-	2,460
Cumhdach Aosach	15,408	-
Íospartaigh na Coireachta a Chúiteamh	11,100	-
An Clár um Athchóiriú an Díí Reachtúil	-	210
Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí	(88)	4,500
Nuashonruithe ar Achtanna Athbhreithnithe sonraithe	-	3,920
Obair Eolaire Reachtaíochta ar an Acht Airgeadais, 2022	-	600
Comhairleacht maidir le comhairle cánach	5,332	1,845
Athbhreithniú ar Rialachas Eagraíochta	-	30,381
Athbhreithniú Cíosa	6,150	6,150
Iomlán	37,902	50,066

3) Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Catagóirítear caiteachas taistil agus cothaithe mar a leanas;

		2024	2023
		€	€
Taisteal intíre	Coimisiún	-	229
	Fostaithe	709	512
Taisteal idirnáisiúnta	Coimisiún	-	867
	Fostaithe	3,906	1,348
Iomlán		4,615	2,956

4) Caiteachas Fáilteachais

Tá an caiteachas fáilteachais seo a leanas ar áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais

	2024	2024
	€	€
Fáilteachas Foirme	4,446	4,418
Fáilteachas Cliant	635	1,301
Iomlán	5,081	5,719

Áirítear le Fáilteachas Foirme sólaistí do chruinnithe an Choimisiúin agus speansais an cheaintín foirne.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Ghlac an Coimisiún an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus chuir sé nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh an Chóid a chinntiú. Chomhlíon an Coimisiún an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú ina iomláine sa bhliain 2024.

**An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán**

Dáta

23 Meitheamh 2025

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach

Raon Freagrachta

Thar ceann an Choimisiúin, aithním an fhreagracht atá air as a chinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh a chothabháil agus a fheidhmiú. Agus an fhreagracht sin á comhlíonadh, tugtar aird ar cheanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha chun riosca a choinneáil ar leibhéal inghlactha, seachas deireadh a chur leis. Dá bhrí sin, ní fhéadann an córas ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú iomlán a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go n-údaráítear idirbhearta agus go dtaifeadtar iad go cuí agus go gcoisctear earráidí ábhartha agus mírialtachtaí nó go mbraitear iad ar bhealach tráthúil.

Bhí córas rialaithe inmheánaigh, atá ag teacht leis an treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, i bhfeidhm sa Choimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 agus suas go dtí an dáta a ceadáíodh na ráitis airgeadais.

Cumas le Riosca a Láimhseáil

Is ar Choiste Iniúchóireachta agus Riosca an Ard-Aighne freisin atá freagracht as an gCoimisiún. Cuimsíonn an coiste sin Cathaoirleach, beirt chomhaltaí sheachtracha, agus beirt bhall foirne ó Oifig an Ard-Aighne agus ó Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit a bhfuil eolas oibre acu ar chleachtais airgeadais agus iniúchóireachta. Tháinig an Coiste Iniúchóireachta le chéile ceithre huair sa bhliain 2024. Bhí iniúchtaí ar an gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí ar cheann amháin de na cláir oibre.

Tá an Coimisiún ina chomhlacht beag earnála poiblí a bhfuil ceadú le haghaidh 24 bhall foirne aige. Níl aon Fheidhm Iniúchóireachta Inmheánaí aige. Mar atá luaite thuas, tagann na feidhmeanna iniúchóireachta inmheánaí faoi shainchúram an Choiste Iniúchóireachta laistigh d'Oifig an Ard-Aighne (máthair-Oifig an Choimisiúin). Cuireann an Coiste sin athbhreithnithe i gcrích ar bhonn débhlantúil.

Chuir an Coimisiún beartas bainistíochta riosca le chéile, rud ina leagtar amach an lamháltas riosca atá aige agus na próisis bhainistíochta riosca atá i bhfeidhm aige agus ina mionsonraítear na róil agus na freagrachtaí atá ann ó thaobh riosca de. Eisíodh an beartas sin chuig gach ball foirne a bhfuiltear ag súil leis go n-oibreoidh siad de réir bheartais bhainistíochta riosca an Choimisiúin agus go gcuirfidh siad an lucht bainistíochta ar an eolas faoi rioscaí atá ag teacht chun cinn agus faoi laigí rialaithe agus a ghlacann freagracht as rioscaí agus rialuithe laistigh dá réimse oibre féin.

Creat Riosca agus Rialaithe

Chuir an Coimisiún córas bainistíochta riosca chun feidhme, rud ina saináithnítear agus ina dtuairiscítear na príomhrioscaí atá ann agus na gníomhartha bainistíochta atá á ndéanamh chun dul i ngleic leis na rioscaí sin agus, a mhéid is féidir é, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm ina leagtar amach na príomhrioscaí atá roimh an gCoimisiún. Rinneadh na rioscaí sin a shaináithint, a mheas agus a ghrádú bunaithe ar a shuntasáí atá siad. Déanann an Coiste Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta ar bhonn bliantúil. Úsáidtear an toradh ar an obair sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh agus chun a chinntiú go gcoinnítear rioscaí ar leibhéal inghlactha.

Mionsonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na gníomhartha a theastaíonn chun rioscaí a mhaolú agus an fhreagracht a leagtar ar bhaill foirne shinsearachacha shonracha as rialuithe a oibriú. Is féidir liom a dheimhniú go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di:

- Taifeadadh nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó
- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal bainistíochta, agus cuntasacht chomhfhreagrach ag gabháil leo
- Tá córas buiséadaithe cuí i bhfeidhm, rud lena ngabhann buiséad bliantúil a choinnítear faoi athbhreithniú ag an lucht ardbhainistíochta.
- Tá córais i bhfeidhm a bhfuil mar aidhm leo slándáil na gcóras teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide a chinntiú.
- Tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní a chosaint.

Faireachán agus Athbhreithniú Leanúnach

Cuireadh nósanna imeachta foirmiúla ar bun le haghaidh faireachán a dhéanamh ar phróisis rialaithe. Cuirtear easnaimh rialaithe in iúl d'ardbhainisteoirí agus don Choimisiún, a ghlacfaidh freagracht as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh nuair is iomchuí. Deimhním go bhfuil na córais faireacháin leanúnaigh seo a leanas i bhfeidhm:

- Sainaitníodh príomhríosaí agus rialuithe gaolmhara. Cuireadh próisis i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú;
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal mar ar sannadh freagrachtaí as bainistíocht airgeadais; agus
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla feidhmíochta agus airgeadais ina gcuirtear an fheidhmíocht iarbhir i gcomparáid leis an mbuiséad nó leis an bhfeidhmíocht thuartha.

Soláthar

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun a chinntiú go gcomhlíontar na rialacha agus na treoirlínte reatha maidir le soláthar. Chomhlíon an Coimisiún na nósanna imeachta sin le linn na bliana 2024.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun faireachán a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Obair na n-íniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus an lucht ardbhainistíochta laistigh den Choimisiún atá freagrach as an gceart rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil, déanann siad eolas d'fhairesachán agus athbhreithniú an Choimisiúin ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais. Cuireann Aonad Iniúcháireachta Inmheánaí Oifig an Ard-Aighne athbhreithnithe i gcrích ar bhonn débhlíantúil. Ba é Deloitte a rinne an t-athbhreithniú is déanaí sa bhliain 2024. Tá an Coimisiún ag coinne leis go gcuirfear an chéad athbhreithniú eile i gcrích sa bhliain 2026.

Rinne an Ceann Riaracháin athbhreithniú ar na beartais agus na nósanna imeachta uile i mí Eanáir 2024. Níor thángthas ar aon laigí ná mírialtachtaí, agus cheadaigh an Coiste Bainistíochta iad i mí an Mhárta 2024. Rinne an Ceann Riaracháin athbhreithniú ar na beartais agus na nósanna imeachta uile i mí Aibreáin 2025. Níor thángthas ar aon laigí ná mírialtachtaí, agus cheadaigh an Coiste Bainistíochta iad i mí na Bealtaine 2025.

Saincheisteanna Rialaithe Inmheánaigh

Níor sainaitníodh i rialuithe inmheánacha i dtaca leis an mbliain 2024 aon laigí is gá a nochtadh sna ráitis airgeadais.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta
23 Meitheamh 2025

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim
An Bhliain dar Críoch an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024 €	2023 €
Ioncam			
Deontas ón Oireachtas	2	2,700,000	2,548,000
Eile		9,280	10,185
Ús ar Thaiscí		5,630	4,899
Glanchistiú larchurtha	7(c)	278,939	262,304
		2,993,849	2,825,388
Caiteachas			
Tuarastail	5	1,610,412	1,385,320
Pinsin	7(a)	429,510	413,576
TF		137,501	112,037
Muirir chíosá agus sheirbhíse		389,674	397,452
Solas agus Teas		12,861	14,985
Deisiúcháin agus Cothabháil - Foirgnimh		4,094	28,683
Árachas		3,136	3,517
Teileafón		19,426	16,784
Páipéarachas agus bainistíocht oifige		63,262	70,179
Seimineáir		3,070	1,668
Leabharlann		125,120	116,497
Taisteal agus cothú		4,615	2,956
Glantachán		13,037	11,656
Priontáil		31,135	35,672
Postas		2,583	5,907
Dímheas		112,847	95,835
Caillteanas ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta		16	
Troscán Oifige - Sócmhainní Neamh-Sheasta		4,961	
Speansais Ilghnéitheacha Oifige		2,119	1,825
Iníúcháireacht agus Cuntasaíocht		59,232	12,500
Oiliúint		43,487	23,935
Tacaíocht Chorporáideach		1,562	50,553
Táillí gairmiúla		37,902	50,066
		3,111,562	2,851,603
Barrachas/(Easnamh) don bhliain roimh Leithreasáí		<u>(117,713)</u>	<u>(26,215)</u>
Aistriú ón/(chuig an) gCuntas Caipitil		97,488	73,732
Barrachas/(Easnamh) don bhliain tar éis Leithreasáí		<u>(20,225)</u>	<u>47,517</u>
larmhéid a tugadh ar aghaidh ag an 1 Eanáir 2024		<u>249,498</u>	<u>201,981</u>
larmhéid a Tugadh ar Aghaidh ag an 31 Nollaig 2024		<u>229,273</u>	<u>249,498</u>

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta
23 Meitheamh 2025

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach

An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

		An bhliain dar críoch	An bhliain dar críoch
		2024	2023
	Nóta	€	€
Barrachas/(Easnamh) don Bhliain		(20,225)	47,517
(Caillteanas)/Gnóthachan Achtúireach ó Thaithí ar dhliteanas scéime pinsean		(31,000)	547,000
(Caillteanas)/Gnóthachan Achtúireach ar Athruithe sna toimhdí maidir le dliteanas scéime pinsean		<u>(88,000)</u>	<u>(91,000)</u>
Athruithe sna toimhdí atá taobh thiar de luach reatha na ndliteanas scéime pinsean			
(Caillteanas)/gnóthachain achtúireacha ar an dliteanas pinsin	7(b)	<u>(119,000)</u>	<u>456,000</u>
Coigeartú ar chistiú iarchurtha pinsin		119,000	(456,000)
(Caillteanas)/Ioncam Cuimsitheach lomlán don bhliain		<u>(20,225)</u>	<u>47,517</u>

Tá an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus nótaí 1 go 14 mar chuid de na ráitis airgeadais seo

Tabhair faoi deara: Coigeartaíodh figiúirí comparáideacha ar aon dul le cur i láthair (chailteanas) agus ghnóthachain na bliana reatha.

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

23 Meitheamh 2025

Coimisiún um Athchóiriú an Dí

Ráiteas faoin Staid Airgeadais
Amhail an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024		2023	
		€	€	€	€
Sócmhainní seasta					
Sócmhainní Inláimhsithe	8	77,808	77,808	175,296	175,296
Sócmhainní reatha					
Suimeanna infhaighte	9	253,744		234,356	
Airgead agus coibhéisí airgid	3	73,163		146,105	
			326,907		380,461
Dlíteanais reatha: suimeanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin					
Suimeanna iníoctha	10	(97,634)		(118,038)	
Glansócmhainní reatha			229,273		262,423
			307,081		437,719
Dlíteanais: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin					(12,925)
			307,081		424,794
Cistiú iarchurtha sochair scoir	7(c)		5,914,000		5,516,000
Sochar scoir (dlíteanas)	7(d)		(5,914,000)		(5,516,000)
Glansócmhainní			307,081		424,794
Ionadaithe ag:					
Cuntas caipitil	4		77,808		175,296
Cúlchistí Coinnithe Ioncaim			229,273		249,498
			307,081		424,794

Tá an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus nótaí 1 go 14 mar chuid de na ráitis airgeadais seo

An Breitheamh Onórach Frank Clarke
Uachtarán

Dáta

23 Meitheamh 2025

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

	An bhliain dar críoch 2024 €	An bhliain dar críoch 2023 €
Glansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibríocháin		
Barrachas/(Easnamh) don bhliain	(20,225)	47,517
Aistriú ón/(chuig an) gCuntas Caipitil	(97,488)	(73,732)
Dímheas	112,847	95,835
Caillteanas ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	16	
Laghdú/(Méadú) i Suimeanna Infhaighte	(19,388)	(7,995)
Méadú/(Laghdú) i Suimeanna Iníoctha	(20,404)	17,209
Méadú/(Laghdú) i gCreidiúnaithe: Suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	(12,925)	(12,926)
Airgead a gineadh ó oibríochtaí	<u>(57,567)</u>	<u>65,908</u>
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Ceannach sócmhainní inláimhsithe	<u>(15,375)</u>	<u>(22,103)</u>
Glanairgead a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta	<u>(15,375)</u>	<u>(22,103)</u>
Glanmhéadú/(glanlaghdú) in airgead agus i gcoibhéisí airgid		
Airgead agus coibhéisí airgid i dtús na bliana airgeadais	<u>146,105</u>	<u>102,300</u>
Airgead agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana airgeadais	<u>73,163</u>	<u>146,105</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

1. Beartais Chuntasaíochta

Is leagtha amach thíos atá an bonn cuntasaíochta agus na beartais shuntasacha chuntasaíochta a ghlac an Coimisiún. Cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad go léir ar fud na bliana agus don bhliain roimhe.

(a) Faisnéis Ghinearálta

Bunaíodh an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí sa bhliain 1975 de réir fhorálacha an Achta fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Is iad na príomhfheidhmeanna atá ag an gCoimisiún ná an dlí a choimeád faoi bhreithniú, scrúduithe a ghabháil de láimh agus taighde a sheoladh d'fhonn an dlí a athchóiriú, tograí a leagan amach le haghaidh athchóiriú an dlí, agus reachtaíocht a dhéanamh inrochtana do chách.

(b) Ráiteas faoi chomhlíonadh

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais seo ón gCoimisiún don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 de réir FRS 102.

(c) Bonn an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais ar bhonn costais stairiúil, ach amháin i gcás sócmhainní agus dlíteanas áirithe a thomhaistear de réir luachanna córa, mar atá mínithe sna beartais chuntasaíochta thíos. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm a d'fhorhmeas an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

(d) Airgeadra

Cuireadh na ráitis airgeadais i láthair in Euro (€), arb é airgeadra feidhmiúil an Choimisiúin é freisin.

(e) Ioncam

Deontas ón Oireachtas

Aithnítear Deontais ón Oireachtas ar bhonn fáiltas airgid.

Ioncam Eile

Aithnítear ioncam eile ar bhonn fabhrúithe.

(f) Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas, Trealamh Oifige agus Daingneáin agus Feistis

Luaitear feabhsuithe ar áitreabh ar léas, trealamh oifige agus daingneáin agus feistis de réir costais lúide dímheas carntha, arna choigeartú le haghaidh aon soláthar do bhearnú.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

(f) Dímheas (ar lean.)

Gearrtar dímheas ar gach feabhas ar áitreabh ar léas, ar gach trealamh oifige agus ar gach daingneán agus feisteas ag rátaí a mheastar chun an costas lúide luach iarmharach measta gach sócmhainne a dhíscríobh de réir méid cothrom thar a saolré eacnamaíoch fhóna, mar a leanas:

Feabhsuithe ar Áitreabh ar	- 12.5%	de réir méid cothrom
Léas Trealamh Oifige	- 20%	de réir méid cothrom
Daingneáin agus Feistis	- 10%	de réir méid cothrom

Is ionann luach iarmharach agus an tsuim mheasta a gheofaí faoi láthair ó shócmhainn a dhiúscairt, tar éis costais mheasta na diúscartha a asbhaint, dá mba rud é go mbeadh an tsócmhainn ar aois agus sa riocht a mbeifí ag súil leis ag deireadh a saolré fóna cheana féin.

Más ann d'fhianaise oibiachtúil ar bhearnú luach aon sócmhainne, aithnítear cailteanas bearnaithe sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim sa bhliain.

Ní raibh aon bhearnú ann sa bhliain 2024.

(g) Suimeanna Infhaighte

Aithnítear suimeanna infhaighte de réir luach cóir, lúide soláthar d'fhiacha amhrasacha.

Is soláthar sonrach é an soláthar d'fhiacha amhrasacha, agus bunaítear é i gcás go bhfuil fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh an Coimisiún in ann na suimeanna go léir atá dlite dó a bhailiú. Is sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim a aithnítear gach gluaiseacht sa soláthar d'fhiacha amhrasacha.

(h) Léasanna Oibriúcháin

Aithnítear caiteachas cíosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim thar thréimhse an léasa. Aithnítear caiteachas de réir méid cothrom thar thréimhse an léasa, ach amháin i gcás go bhfuil méaduithe cíosa ceangailte leis an ráta boilscithe ionchasach. Aithnítear méaduithe den sórt sin nuair a thabhaítear an caiteachas. Aithnítear thar thréimhse an léasa aon dreasachtaí léasa a fhaightear.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

(i) **Sochair Fostaithe**
Sochair Ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha amhail pá saoire mar chostas sa bhliain agus cuirtear sochair atá fabhráithe ag deireadh na bliana ar áireamh i Suimeanna Iníoctha sa Ráiteas faoin Staid Airgeadais.

Sochair Scoir

Bhunaigh an Coimisiún a scéimeanna pinsean sochair shainithe féin roimhe seo faoi ailt 11 agus 12 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Bhunaigh sé scéimeanna comhfhreagracha ranníocaíochta do chéilí agus do leanaí faoi shocruithe riaracháin freisin. Cistítear na scéimeanna gach bliain ar bhonn ‘íoc-mar-a-úsáidtear’ ó airgead a sholáthraítear ón Vóta d’Oifig an Ard-Aighne agus ó ranníocaíochtaí a asbhaintear ó thuarastail ball foirne agus comhaltáí. Feidhmíonn an Coimisiún an Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair (“Scéim Aonair”) freisin, rud ar scéim sochair shainithe é do sheirbhísigh phoiblí inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh. Íoctar ranníocaíochtaí na mball den Scéim Aonair ar aghaidh leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin trí Oifig an Ard-Aighne.

Is ionann costais phinsin agus na sochair phinsin a thuill fostaithe, agus léirítear iad glan ar ranníocaíochtaí pinsin ó bhailí foirne, ar ranníocaíochtaí iad a íoctar ar aghaidh le hOifig an Ard-Aighne. Aithnítear suim a chomhfhreagraíonn don mhuirear pinsin mar ioncam, a mhéid atá sí in-aisghafa, agus fritháirítear í le deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a dhéanamh.

Is sa Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach a léirítear gnóthachain achtúireacha nó cailleanais achtúireacha a eascraíonn as dliteanais scéime, agus coigeartú comhfhreagrach á aithint sa tsuim atá in-aisghafa ó Oifig an Ard-Aighne.

Léirítear sna ráitis airgeadais na sócmhainní agus na dliteanais, de réir luach cóir, a eascraíonn as oibleagáidí pinsin an Choimisiúin agus as aon chistiú gaolmhar, agus aithnítear iontu na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasafochta ina dtuilleann fostaithe iad. Is ar bhonn achtúireach a thomhaistear dliteanais na scéime sochair scoir, agus modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa á úsáid.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

(j) Breithiúnais agus Meastacháin Thábhachtacha Chuntasaíochta

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, ceanglaítear ar an lucht bainistíochta breithiúnais, meastacháin agus toimhdí a dhéanamh a théann i bhfeidhm ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh sócmhainní agus dliteanas ag dáta an Chláir Comhardaithe agus ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh ioncain agus speansas le linn na bliana. Fágann cineál an mheastacháin, áfach, go bhféadfadh na torthaí iarbhí bheith difriúil leis na meastacháin sin. Is iad seo a leanas na breithiúnais a raibh an éifeacht is suntasaí acu ar na suimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

Dímheas agus Luach Iarmharach

Rinne an Coimisiún athbhreithniú ar shaolréanna sócmhainní agus luachanna iarmharacha gaolmhara gach aicme sócmhainne seasta, go háirithe na saolréanna eacnamaíochta fóna agus na luachanna iarmharacha a bhaineann le Feabhsuithe ar Áitreabh ar Léas, le Daingneáin agus Feistis agus le Trealamh Oifige, agus tháinig sé ar an gconclúid gur cuí atá na saolréanna sócmhainní agus na luachanna iarmharacha sin.

Oibleagáidí Sochair Scoir

Maidir leis na toimhdí atá taobh thiar de na luachálacha achtúireacha óna gcinntear na suimeanna a aithnítear sna ráitis airgeadais (lena n-áirítear rátaí lascaine, an ráta méadaithe i leibhéil chúitimh amach anseo, rátaí mortlaíochta agus treorátaí costas cúram sláinte), tugtar iad cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar dhálaí reatha geilleagracha agus chun freastal ar aon athruithe iomchuí ar théarmaí agus coinníollacha an phlean pinsin agus iarscoir.

Is féidir leis na nithe seo a leanas dul i bhfeidhm ar na toimhdí:

- (i) an ráta lascaine, athruithe ar an ráta toraidh ar bhannaí corparáideacha ardchaighdeán
- (ii) leibhéil chúitimh amach anseo, dálaí sa mhargadh saothair amach anseo
- (iii) treorátaí costas cúram sláinte, na rátaí boilscithe i gcostais leighis sna réigiúin iomchuí.

2. Deontas ón Oireachtas

Is é atá sa Deontas ón Oireachtas a vótáiltear chuig an gCoimisiún ó Oifig an Ard-Aighne (Vóta 3: Fomhírcheann A4), mar atá léirithe sna ráitis airgeadais, ná na nithe seo a leanas:

	2024	2023
	€	€
	2,700,000	2,548,000

3. Airgead agus Coibhéisí Airgid

	2024	2023
	€	€
Cuntais Reatha Bhainc	73,163	146,010
Mionairgead		95
	<u>73,163</u>	<u>146,105</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

4. Cuntas Caipitil

Is ionann an t-iarhméid ar an gCuntas Caipitil agus luach neamhamúchta na gcistí a úsáideadh chun sócmhainní seasta a cheannach.

	2024	2023
	€	€
Iarmhéid Tosaigh	175,296	249,028
Móide: Suim a caitheadh chun sócmhainní seasta a cheannach	15,375	22,103
Lúide dímheas sócmhainní inláimhsithe	(112,847)	(95,835)
Lúide: Diúscairtí sócmhainní seasta - Costas	(905)	(4,360)
Móide: Dímheas Carntha ar Dhiúscairt	889	4,360
Iarmhéid Deiridh	<u>77,808</u>	<u>175,296</u>

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

5. Costais Foirne

Ba iad seo a leanas an meánlíon fostaithe a bhí ann agus na costais chomhiomlána phárola a tabhaíodh le linn na bliana airgeadais:

	2024	2023
Meánlíon fostaithe	23	18
	€	€
Pá agus tuarastail	<u>1,610,412</u>	<u>1,385,320</u>

Áirítear leis na figiúirí thuas tuarastail (agus speansais, más ann dóibh) an Uachtaráin agus an Choimisinéara lánaimseartha. Tá mionsonraí faoi na tuarastail agus na speansais sin leagtha amach thíos.

Ainm an Choimisinéara	2024			2023		
	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal €	Speansais €	An Líon Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu	Tuarastal €	Speansais €
Uachtarán An Breitheamh Onórach Frank Clarke 12 Iúil 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	10	59,183	-	11	59,183	-
Coimisinéir Lánaimseartha An tUas. Richard Barrett 5 Aibreán 2022 (dáta a ceapadh an comhalta)	10	174,551	-	11	159,444	-
Coimisinéirí Páirtaimseartha An Breitheamh Onórach Maurice Collins	10	-	-	11	-	-
An Dr Andrea Mulligan BL	10	-	-	11	-	-
An Breitheamh Onórach Niamh Hyland (a chuaigh ar scor an 31 Eanáir 2024)	-	-	-	11	-	-
Eileen Roberts Uas. (a ceapadh an 1 Feabhra 2024)	11	-	-	-	-	-
Iomlán		233,734	-		218,627	-

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

Miondealú ar Shochair Ghearrthéarmacha Fostaithe

Léirítear sa tábla thíos an líon fostaithe ar mhó a luach saothair ná €60,000.

€	2024	2023
60,000 - 69,999	2	1
70,000 - 79,999	-	3
80,000 - 89,999	1	1
90,000 - 99,999	1	1
100,000 - 109,999	1	-
110,000 - 119,999	-	-
120,000 - 129,999	1	1
130,000 - 139,999	-	-
140,000 - 149,999	-	-
150,000 - 159,999	-	1
160,000 - 169,999	-	-
170,000 - 179,999	1	-

Sochair Chomhiomlána Fostaithe

	2024	2023
	€	€
Sochair Ghearrthéarmacha Foirme	1,610,412	1,385,320
Sochair Foirceanta	-	-
Costais Sochair Scoir	152,061	152,696
Iomlán	1,762,473	1,538,016

Ba é an líon iomlán ball foirme (mar choibhéis lánaimseartha) a bhí fostaithe ag deireadh na bliana ná 24 dhuine (2023:21).

Níor íocadh aon sochar foirceanta sa bhliain 2024.

An Príomhphearsanra Bainistíochta

Ba é luach saothair iomlán na ndaoine sin a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta acu ná €548,149 (€489,018 sa bhliain 2023). Áirítear leo sin an tUachtarán, na Coimisinéirí agus comhaltaí den choiste ardbhainistíochta.

Asbhaineadh €29,450 ó bhaill foirme tríd an tobhach pinsin agus íocadh ar aghaidh le hOifig an Ard-Aighne é (€31,692 sa bhliain 2023).

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

6. Léas Oibriúcháin

D'ath-idirbheartaigh an Coimisiún fadú léasa nua, rud a mbeidh éifeacht leis ón 15 Feabhra 2025 ar feadh tréimhse cúig bliana.

Ceangaltais Léasa

Ag an 31 Nollaig 2024, bhí na híocaíochtaí fosta léasa seo a leanas le híoc ag an gCoimisiún faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe do gach ceann de na tréimhsí seo a leanas:

	2024	2023
	€	€
Iníochta laistigh de bhliain amháin	423,850	352,730
Iníochta laistigh de thréimhse idir dhá bhliain agus cúig bliana	1,790,382	58,790
Iníochta tar éis cúig bliana	-	-

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

**Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024**

7. Costais sochair scoir

	2024	2023
	€	€
(a) Anailís ar chostais iomlána sochair scoir a cuireadh ar chaiteachas		
Costas Seirbhíse	252,000	210,000
Reatha Costas	-	-
Seirbhíse Roimhe Sin	179,000	205,000
Ús ar chostais sochair scoir a cuireadh ar chaiteachas	(1,490)	(1,424)
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	<u>429,510</u>	<u>413,576</u>
(b) Gluaiseacht sa ghlansochar scoir le linn na bliana airgeadais		
Glandliteanas sochair scoir ag an 1 Eanáir	5,516,000	5,710,000
Costas Seirbhíse Reatha	252,000	210,000
Costas Seirbhíse Roimhe Sin	179,000	205,000
Costas Úis	119,000	(456,000)
Cailteanais/(gnóthachain) achtúireacha	(152,000)	(153,000)
Sochar scoir a íocadh sa bhliain	<u>5,914,000</u>	<u>5,516,000</u>
Glandliteanas sochair scoir ag an 31 Nollaig		

(c) Cistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir

Is ar bhonn roinnt eachtraí san am atá thart a aithníonn an Coimisiún suimeanna ón Stát don dliteanas neamhchistithe iarchurtha le haghaidh sochair scoir. Áirítear leis na heachtraí sin an bonn reachtúil do scéimeanna aoisliúntais agus an beartas agus an cleachtas i ndáil le sochar scoir seirbhíse poiblí a chistiú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas meastachán bliantúil. Cé nach bhfuil aon chomhaontú foirmiúil i bhfeidhm leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin maidir leis na suimeanna sonracha sin agus, dá bhrí sin, nach bhfuil aon ráthaíocht againn ina leith, níl aon fhianaise ag an gCoimisiún nach leanfaidh an beartas cistiúcháin sin le freastal diaidh ar ndiaidh ar an tsuim sin i gcomhréir leis an gcleachtas reatha.

Ba mar a leanas a bhí an Glanchistiú Iarchurtha le haghaidh Sochair Scoir a aithnítear sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim:

	2024	2023
	€	€
Glanchistiú iarchurtha le haghaidh Sochair Scoir sa bhliain		
Cistiú is in-aisghafa i leith chostais sochair scoir na bliana reatha	431,000	415,000
Deontas stáit a úsáideadh chun pinsinéirí a íoc	(152,061)	(152,696)
	<u>278,939</u>	<u>262,304</u>

B'ionann an tsócmhainn cistiúcháin iarchurtha le haghaidh sochair scoir amhail an 31 Nollaig 2024 agus €5,914,000 (2023: €5,516,000).

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

(d) Stair na n-oibleagáidí sochair shainithe	2024	2023	2022	2021
	€	€	€	€
Oibleagáidí sochair shainithe	5,914,000	5,516,000	5,710,000	6,726,000
(Gnóthachain)/caillteanais ó thaithí ar dhliteanais na scéime	119,000	(456,000)	(1,269,000)	725,000
Céatadán de luach reatha dhliteanais na scéime	2.01%	8.27%	22%	11%

B'ionann na cailteanais charnacha/(na gnóthachain charnacha) a aithnítear sa Ráiteas faoi loncam Cuimsitheach agus €1,730,900 amhail an 31 Nollaig 2024 (2023: €1,611,900)

(e) Tuairisc ghinearálta ar an Scéim

Bhunaigh an Coimisiún a scéimeanna pinsean sochair shainithe féin roimhe seo faoi ailt 11 agus 12 den Acht fán gCoimisiún um Athchóiriú an Dlí, 1975. Bhunaigh sé scéimeanna comhfhreagracha ranníocacha do chéilí agus do leanaí faoi shocruithe riaracháin freisin. Cistítear na scéimeanna gach bliain ar bhonn 'íoc-mar-a-úsáidtear' ó airgead a sholáthraítear ón Vóta d'Oifig an Ard-Aighne agus ó ranníocaíochtaí a asbhaintear ó thuarastail ball foirne agus comhaltaí. Feidhmíonn an Coimisiún an Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair ("Scéim Aonair") freisin, rud ar scéim sochair shainithe é do sheirbhísigh poiblí inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh. Íoctar ranníocaíochtaí na mball den Scéim Aonair ar aghaidh leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digiúcháin trí Oifig an Ard-Aighne.

Tá an luacháil a úsáideadh le haghaidh Nochtadh FRS 102 bunaithe ar luacháil achtúireach iomlán a ndearna achtúire cáilithe neamhspleách í ag gach dáta chun aird a thabhairt ar cheanglais FRS 102 ar mhaithe le dliteanais na scéime ag an 31 Nollaig 2024 a mheas.

Toimhdí	2024	2023
Ráta an mhéadaithe ionchasaigh i dtuarastail	4.00%	3.75%
Ráta an mhéadaithe in íocaíochtaí pinsin	3.50%	3.25%
Ráta Lascaine	3.30%	3.15%
Boilsciú	2.50%	2.25%

Leis na rátaí mortláochta a ghlactar, déantar soláthar d'fheabhsuithe ar ionchas saoil le himeacht ama, a fhágann go mbeidh an t-ionchas saoil tráth an scoir ag brath ar an mbliain ina mbainfidh an ball aois scoir amach (65 bliana d'aois). Léirítear sa tábla thíos an t-ionchas saoil do bhaill a bhainfidh 65 bliana d'aois amach sa bhliain 2024 agus sa bhliain 2023.

Bliain ina mbainfear 65 bliana d'aois amach	2024	2023
Ionchas saoil - fear	22.2	22
Ionchas saoil - bean	24.5	24.4

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.)
An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

8. Sócmhainní Inláimhsithe	Feabhsuithe ar Trealamh		Daingneáin agus	Iomlán
	Áitreabh ar Léas	Oifige	Feistis	
	€	€	€	€
Costas				
Ag an 1 Eanáir 2024	330,829	1,335,131	630,146	2,296,106
Breiseanna		15,375		15,375
Diúscairtí		(905)		(905)
Ag an 31 Nollaig 2024	330,829	1,349,601	630,146	2,310,576
Dímheas				
Ag an 1 Eanáir 2024	260,609	1,253,920	606,281	2,120,810
Muirear don bhliain airgeadais	65,054	42,718	5,075	112,847
Diúscairtí		(889)		(889)
Ag an 31 Nollaig 2024	325,663	1,295,749	611,356	2,232,768
Suim ghlanluacha				
Ag an 31 Nollaig 2024	5,166	53,852	18,790	77,808
Ag an 31 Nollaig 2023	70,220	81,211	23,865	175,296

9. Suimeanna Infhaighte

	2024	2023
	€	€
Suimeanna Infhaighte	1,222	51
Eile		
Réamhíocaíochtaí	252,522	234,305
	<u>253,744</u>	<u>234,356</u>

Tabhair faoi deara: Coigeartaíodh figiúirí comparáideacha ar aon dul le cur i láthair na bliana reatha.

10. Suimeanna Iníoctha

	2024	2023
	€	€
Cáin agus árachas sóisialach:		
ÍMAT agus leas sóisialach	48,749	36,465
CBL	6,733	5,944
Cáin ar Sheirbhísí Gairmiúla	1,300	639
Fabhruithe	39,223	62,064
Fabhrú i leith na tréimhse léasa atá saor ó chíos <1 bhliain	1,629	12,926
	<u>97,634</u>	<u>118,038</u>

Tabhair faoi deara: Coigeartaíodh figiúirí comparáideacha ar aon dul le cur i láthair na bliana reatha.

Coimisiún um Athchóiriú an Dlí

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean.) An bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2024

11. Dliteanais: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin.	2024	2023
	€	€
		12,925
Fabhrú i leith na tréimhse léasa atá saor ó chíos > 1 bhliain	<hr/>	<hr/>

12. Ceangaltais Chaipitil
Ní raibh aon cheangaltais chaipitil fós le glanadh ag an gCoimisiún amhail an 31 Nollaig 2024.

13. Nochtadh Páirtithe Gaolmhara

I measc na ndaoine a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta acu sa Choimisiún tá an tUachtarán, na Coimisinéirí agus comhaltaí den choiste bainistíochta. B'ionann an cúiteamh iomlán a íocadh leis an bpearsanra a bhfuil tionchar suntasach/cumhacht shuntasach cinnteoireachta aige agus €548,149 sa bhliain 2024 (2023: €489,018).

Féach Nóta 5 chun miondealú a fháil ar an luach saothair agus ar na sochair a íocadh leis an bpríomhphearsanra bainistíochta.

Glacann an Coimisiún nósanna imeachta maidir le leasanna pearsanta na gcomhaltaí den Choimisiún, ar nósanna imeachta iad atá i gcomhréir leis na treoirlínte arna n-eisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digiúcháin. I ngnáthchúrsa an ghnó, is féidir go gceadóidh an Coimisiún deontais d'eintitis ina bhfuil comhaltaí den Choimisiún fostaithe nó ina bhfuil leas acu ar shlí eile nó go ndéanfaidh sé socrúithe conartha eile leis na heintitis sin.

Ghlac an Coimisiún nósanna imeachta maidir le nochtadh leasanna ag comhaltaí den Choimisiún, ar treoirlínte iad atá i gcomhréir leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016), agus cloíodh leis na nósanna imeachta sin sa bhliain. Ní raibh aon idirbhearta ann sa bhliain maidir le gníomhaíochtaí an Choimisiúin ina raibh aon leas tairbhiúil ag comhaltaí.

14. Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh an Coimisiún na ráitis airgeadais ag an gcruinniú dá chuid i mí an Mhárta 2025.

AGUISÍN C

**ROGHA ÓCÁIDÍ, CRUINNITHE AGUS SEIMINEÁR INA RAIBH AN COIMISIÚN UM
ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ PÁIRTEACH SA BHLIAIN 2024**

AGUISÍN C

ROGHA ÓCÁIDÍ, CRUINNITHE AGUS SEIMINEÁR INA RAIBH AN COIMISIÚN UM ATHCHÓIRIÚ AN DLÍ PÁIRTEACH SA BHLIAIN 2024

17/01/24	Cruinniú de chuid na Foirne maidir le Cumhdach Aosach
17/01/24	Cruinniú Bainistíochta
24/01/24	Cruinniú de chuid na Foirne maidir le Cumhdach Aosach
29/01/24	Cruinniú de chuid na Foirne maidir le Ríomhleabhar Reachtanna na hÉireann
29/01/24	Cruinniú le Juris Datum
31/01/24	Cruinniú de chuid na Foirne maidir le Cumhdach Aosach
02/02/24	Cruinniú Mullaigh Dlí Idir-Ollscoile
12/02/24	Cruinniú Bainistíochta
26/02/24	Cruinniú idir an Coimisiún um Athchóiriú an Dlí agus an Stiúrtóir Reachtaíochta
28/02/24	Cruinniú Iomlánach de chuid an Choimisiúin
12/03/24	Cruinniú Bainistíochta
20/03/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
15/04/24	Cruinniú Bainistíochta
23/04/24	Cruinniú Bainistíochta
24/04/24	Cruinniú Iomlánach de chuid an Choimisiúin
20/05/24	Cruinniú Bainistíochta
28/05/24	Cruinniú de chuid Taighdeoirí
29/05/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
12/06/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
13/06/24	Cruinniú de chuid an Choiste Iniúchóireachta
17/06/24	Cruinniú Bainistíochta
18/06/24	Cruinniú maidir le Bainistíocht Riosca
04/07/24	Cruinniú Iomlánach de chuid an Choimisiúin
11/07/24	Cuairt ar an gCúirt Uachtarach

11/07/24	Líonraí Ceannairí Acmhainní Daonna
18/07/24	Cruinniú Bainistíochta
22/07/24	Cruinniú de chuid an Ghrúpa um Ríomhreachtaíocht
07/08/24	Cruinniú leis an Roinn Iompair
03/09/24	Cruinniú Bainistíochta
10/09/24	Cruinniú Halla Baile: 50 Bliain an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí
16/09/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
24/09/24	Cruinniú maidir le Bainistíocht Riosca
25/09/24	Cruinniú de chuid Taighdeoirí
01/10/24	Cruinniú leis an Údarás Náisiúnta Iompair
07/10/24	Cruinniú Bainistíochta
16/10/24	Cruinniú Pleanála maidir leis an Intéirneacht Rochtana
17/10/24	Cruinniú Iomlánach de chuid an Choimisiúin
30/10/24	Cruinniú leis an Roinn Oideachais
11/11/24	Cruinniú Pleanála maidir le 50 Bliain an Choimisiúin um Athchóiriú an Dlí
11/11/24	Cruinniú Bainistíochta
11/11/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
13/11/24	Cruinniú maidir le Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí
14/11/24	Cruinniú Geallsealbhóirí maidir le hÍospartaigh na Coireachta a Chúiteamh
20/11/24	Cruinniú Geallsealbhóirí maidir le hÍospartaigh na Coireachta a Chúiteamh
22/11/24	Cruinniú de chuid na gCeithre Choimisiún, Geirsí
27/11/24	Cruinniú maidir le Bainistíocht Riosca
04/12/24	Cruinniú de chuid an Choimisiúin
12/12/24	Cruinniú de chuid Taighdeoirí
16/12/24	Cruinniú maidir le Cistiú Dlíthíochta Tríú Páirtí
18/12/24	Cruinniú Bainistíochta

